

LITOSTROJ

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TITOVH ZAVODOV LITOSTROJ

Leto III.

LJUBLJANA, FEBRUARJA 1962

ŠTEVILKA 2

Časopis »Litostroj« izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 4.500 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Odgovorni urednik Peter Likar — Telefon uredništva 33-511, telefon glavnega urednika 580, odgovornega 583 — Cena posamezni številki v prodaji 20 din — Poština plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiska tiskarna ČZP »Primorski tisk« v Koprju

Rezultati poslovnega leta 1961

Čeprav se je poslovno leto 1961 odvijalo v znamenju borbe za dinar, je Litostroj pogumno krenil po načrtani poti in si priboril kljub vsem težavam razvojne pogoje tudi za naslednja leta. Borba za dinar ni lahka, zahteva mnogo časa, truda in vztrajnosti. Sem spada predvsem borba za naročila na domačem in inozemskih tržiščih, borba za obratna sredstva, za tuja plačilna sredstva, za uvoz nujno potrebnega reprodukcijskega materiala, za investicije, za nabavo podjetju nujno potrebne opreme, za sredstva za stanovanjsko izgradnjo in za izgradnjo družbenega standarda itd. Prizadevanja kolektiva s tem niso zaključena in se nadaljujejo v borbi za termine, kvaliteto in proizvodnost dela.

Ko pregledujemo dosežene rezultate preteklega poslovnega leta, moramo ugotoviti, da vložen trud delovnega kolektiva ni bil zaman in da je tudi v letu 1961 izvojeval še eno delovno zmago. Finančni rezultati poslovnega leta

1961 sicer še niso do kraja dognani, vendar že danes lahko trdimo, da je doseženi uspeh nad vse zadovoljiv, čeprav naša pričakovanja iz začetka poslovnega leta iz objektivnih razlogov niso bila v polnem obsegu izpolnjena.

NADVSE ZADOVOLJIV USPEH

Doseženi rezultati se zrcalijo v doseganju blagovne proizvodnje po finančnem in vrednostnem obsegu. Če vzamemo za osnovo rezultate iz leta 1958, dobimo te pokazatelje (blagovna proizvodnja v letih):

1958 ton	7.297,2	= 100 %
1959 ton	9.960,7	= 136 %
1960 ton	10.407	= 143 %
1961 ton	10.110,2	= 140 %

Po vrednosti pa (blagovna realizacija v letih):

1958 din	5.319.000.000	= 100 %
1959 din	6.354.000.000	= 119 %
1960 din	7.453.000.000	= 140 %
1961 din	9.063.000.000	= 170 %

Pokazatelji doseganja proizvodnje po fizičnem obsegu in vrednosti ne gredo paralelno zaradi spremembe asortimana proizvodnje in zaradi vnovčevanja nedovršene proizvodnje v obliki situacijskih faktur. Pokazatelji po fizičnem obsegu proizvodnje se nanašajo na finalizirane proizvode, torej ne zajemajo nedovršene proizvodnje. Na prvi pogled bi sledilo, da količinska proizvodnja zaostaja za predhodnim letom. Temu pa ni tako, ker se je obseg proizvodnje dejansko povečal, le finalizacija zaostaja zaradi pomanjkanja reprodukcijskega materiala. Zaradi tega je vrednost nedovršene proizvodnje v porastu. Ta okolnost pa potrjuje pravilnost izkazane blagovne realizacije po finančnih pokazateljih.

PLAN FINANČNE REALIZACIJE PRESEŽEN ZA 6%

Kolektiv si je za leto 1961 zastavil plan blagovne proizvodnje oziroma blagovne realizacije v višini 8.526.000.000 dinarjev. V začetku poslovnega leta je kazalo, da bo Litostroj ustvaril v 1961. letu blagovne realizacije nad 10 milijard dinarjev. Pričakovanja so bila popolnoma realna, ker je podjetje razpolagalo z zadostnimi naročili in so tudi doseženi uspehi v prvem četrtletju to docela potrjevali. Zaradi pomanjkanja reprodukcijskega materiala kot posledice nezadostnih obratnih sredstev in zaradi pomanjkanja deviz za uvoz materiala za reprodukcijo iz inozemstva se je finalizacija v II. in III. četrtletju v taki meri zavlekla, da je ni bilo moči v IV. četrtletju nadomestiti. Težave pri finalizaciji proizvodov so podjetju v I. 1961 odnesle blagovne finalizacije v vrednosti ene milijarde dinarjev. Zaradi manjše realizacije pa je oškodovan ne samo kolektiv podjetja, pač pa tudi skupnost, in to za približno 400 milijonov dinarjev manj ustvarjenega narodnega dohodka. Ne glede na iznesena dejstva na te kolektiv kljub temu presegele plan finančne realizacije za šest odstotkov.

ZA HITREJŠE OBRACANJE OBRATNIH SREDSTEV

Kakor že omenjeno, je ime'lo podjetje pri nabavi reprodukcijskega materiala velike težave zaradi nezadostnih finančnih sredstev. Povečani obseg proizvodnje nujno terja večja finančna sredstva, ker je treba nabaviti več

surovin in materiala za reprodukcijo, saj je bilo podjetju za leto 1961 na razpolago le toliko finančnih sredstev za proizvodnjo, kot je z njimi razpolagalo v letu 1958. Podjetje je pristojnim forumom že v začetku poslovnega leta prikazalo finančno situacijo glede na razpoložljiva obratna sredstva in na sprejete proizvodne naloge. Ne bomo opisovali vseh potoč, ki so bili potrebni za realizacijo naših upravičenih finančnih zahtev. Litostroju so bila dodatna obratna sredstva odobrena šele avgusta leta 1961. To pa je za izpolnitev planskih obvez že precej odmaknjen rok. Delovni kolektiv se ne sme zanašati samo na intervencijo banke glede sanacije svojih finančnih potreb. Predvsem mora kolektiv sam stremeti, da s hitrejšo finalizacijo — to je s hitrejšim obračunavanjem vloženih sredstev vsaj delno nadomesti manjkajoča finančna sredstva. To v letu 1961 še ni doseženo v polnem obsegu, a je nujno potrebno, da kolektiv v naslednjih letih doseže koeficient obračanja vsaj 2, to je da dvakrat na leto obrne angažirana finančna sredstva. Koeficient obračanja je trenutno še vedno komaj 1,6. Hitrejšo obračanje obratnih sredstev daje dvojno korist: 1. zagotavlja proizvodnji potrebna finančna sredstva za nabavo surovin in reprodukcijskega materiala, 2. ustvarja prihranke na bančnih obrestih za kredite in posojila, ki znašajo sedaj že letno nad 400 milijonov dinarjev.

VREDNOST ZALOG

Gospodarsko-finančna situacija podjetja konec leta 1961 je bila ugodna. Z večjo finalizacijo proizvodov v IV. četrtletju in hitrejšim fakturiranjem si je podjetje ustvarilo pogoj za povečani priliv denarja, tako da je moglo poravnati vse svoje obveznosti.

V začetku poslovnega leta je bila vrednost nedovršene proizvodnje podjetja 2.790.000.000 din, do konca leta pa je porasla na nad 3 milijarde dinarjev. Tudi zaloga gotovih izdelkov je večja, kot je bila na začetku poslovnega leta ter je znašala 1. januarja 1961 353.000.000 dinarjev, konec leta 1961 pa nad 700.000.000 dinarjev.

Porast vrednosti zalog je sicer v neki meri tudi proizvodni uspeh kolektiva, po drugi strani pa pomeni občutno obremenitev obratnih sredstev, kar terja ne samo

nepotrebne bančne obresti, temveč ustvarja tudi nelikvidnost, in to z vsemi ostalimi posledicami.

Kot je bilo že v uvodu omenjeno, ne razpolagamo z vsemi pokazatelji o doseženem uspehu preteklega poslovnega leta. V naslednji številki našega časopisa bomo že lahko objavili glavne rezultate glede doseženega dohodka in doseženih sredstev za sklade podjetja kakor tudi za kritje izplačanih osebnih dohodkov.

Na tem mestu moramo z zadovoljenjem ugotoviti, da so bili proizvodni in finančni rezultati v letu 1961 doseženi brez povečanja strojnih kapacitet. Na novo vključena delovna sila ima logično tudi svoj delež v doseganju povečanega obsega proizvodnje, glavna zasluga pa gre doseganju večje produktivnosti dela. Od leta 1958 se je finančna realizacija povečala, kot smo že ugotovili, za 70 odstotkov, delovna sila pa se je povečala le za 24 odstotkov. Potemtakem gre razlika 46 odstotkov na račun boljše organizacije in povečane produktivnosti dela.

DRUŽBENI STANDARD

Med ostale dosežene pozitivne rezultate v letu 1961 pa moramo šteti tudi našo dejavnost pri izgradnji standarda. Od dveh stanovanjskih blokov je bil v letu 1961 dograjen XV. stanovanjski blok ob Djakovičevi cesti s 45 stanovanji in 20 samskimi sobami. Dograjena je bila tudi zgradba Delavsko uslužbenske restavracije ter dva stanovanjska bloka VI. stanovanjske zadruga s 40 stanovanji in 20 garsonjerami ter dograditev 12 zadržnih hišic V. in 37 hišic VII. stanovanjske zadruga. Skupaj je bilo potemtakem v letu 1961 dograjenih 134 družinskih in 40 samskih stanovanj. Stanovanjska izgradnja je bila v letu 1961 finansirana iz namenskih kreditov stanovanjskega kreditnega sklada občine Ljubljana-Siška in republiškega kreditnega sklada za stanovanjsko izgradnjo ter z lastnimi sredstvi, ki so bila odplačana že v prejšnjih letih. Ostale pa so še neporavnane obveznosti podjetja do stavbnih zadrug, ki bodo morale biti poravnane iz ostanka doseženega čistega dohodka po zaključnem računu za leto 1961. Upamo, da bo podjetju po pokritju obstoječih obveznosti ostalo še toliko sredstev, da bomo mogli tudi v letu 1962 nadaljevati s stanovanjsko izgradnjo za potrebe članov kolektiva. V. H.

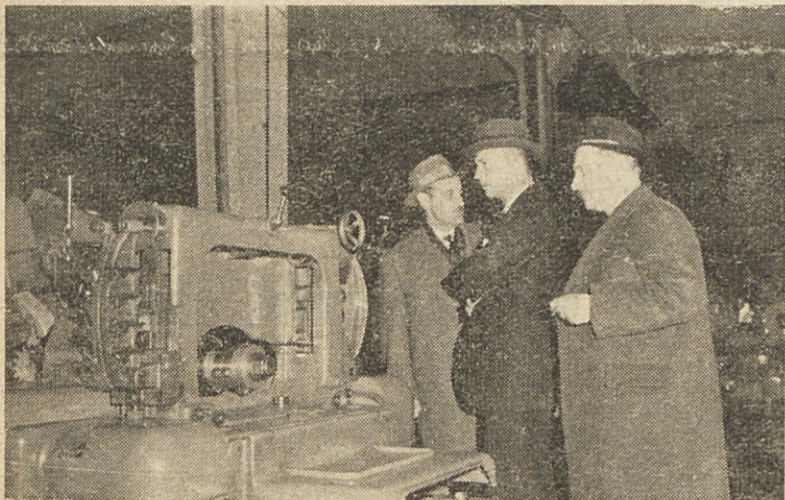
Pismo iz Leningrada

Ob novem letu 1962 smo čestitali tovarniškemu sindikatu Metalne tovarne v Leningradu, ki je bila že dvakrat nagrajena z Leninovo medaljo. Te dni pa smo prejeli njihov odgovor.

Tovariši iz Leningrada, ki jih je pred kratkim obiskal tudi šef naše HTV službe Vilko Krapež, so nam zaželeli predvsem srečno in zadovoljno novo leto, velikih uspehov za blagor domovine in v boju za mir. Pisali so nam, da so tudi oni prispevali svoj veliki delež k zgodovinskemu XXII. kongresu Komunistične partije Sovjetske zveze. V tem času so med drugim izdelali 22. agregat za HE na Volgi, močno turbokompresijsko postajo in opremo za pet mehaniziranih oddelkov. Veliko skrb so posvetili tudi dvigu življenjskega standarda delavcev. Njihova skrb v prihodnje bo še naprej usmerjena k izpolnjevanju planskih nalog, boju za mir in sreči delavcev.

Kolektivu Litostroja želijo delavci leningrajskega Metalnega zavoda čudovito novo leto, mogočnega ustvarjalnega dela, uresničevanja plemenitih ciljev, trdnega miru in srečo.

Podpredsednik Izvozne-uvozne banke ZDA v našem podjetju

Dne 6. februarja t. l. nas je obiskal g. TOM KELLEFER, podpredsednik Uvozne in izvozne banke ZDA iz Washingtona. V spremstvu predsednika upravnega odbora Investicijske banke FLRJ Nikole Miljaniča, direktorja iste banke Žagarja in direktorja ljubljanske podružnice Investicijske banke FLRJ inž. Budihe si je z zanimanjem ogledal našo tovarno, po kateri so ga vodili generalni direktor Ivan Kogovšek, tehnični direktor inž. Vinko Čizman in komercialni direktor inž. Zvone Birsa. Po ogledu tovarne se je visoki gost s spremstvom zadržal dalj časa v upravnih prostorih v razgovoru z našimi direktorji

Pomen tega obiska v našem podjetju je v tem, da je Banka za izvoz in uvoz ZDA odobrila naši državi kredit 15 milijonov dolarjev, ki je namenjen Železarni Jesenice v okviru sredstev za rekonstrukcijo, in sicer predvsem za novo valjarno na Belškem polju; opremo za to valjarno bodo dobavila ameriška podjetja, vendar v kooperaciji z Litostrojem, v kar so ameriška podjetja, ki prihajajo za to v poštev, privolila.

Sklepi delavskega sveta

Delavski svet je na svojem zasedanju razpravljajal o raznih popravkih in dopolnitvah pravilnika o delitvi osebnega dohodka. Člen 24 so popravili, tako da se s 1. januarjem 1962 določene obračunske postavke za delovne pogoje obračunajo po učinkovito opravljenih urah in se korigirajo s faktorjem.

Nadalje je bil sprejet sklep, da se v členu 27 popravi tabela osebnega dohodka za stalnost, tako da se prizna dodatek za stalnost tudi nekvalificiranim delavcem, če so zaposleni nad dve leti v podjetju, in to po lestvici za polkvalificirane delavce.

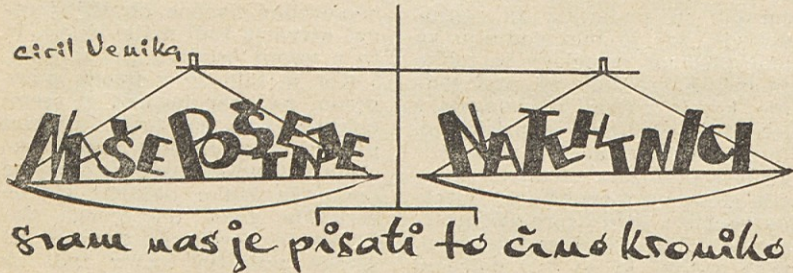
V pravilnik so dodatno vnesli določilo o priznanju osebnega dohodka za delo za drugo izmeno v višini 8 odstotkov in za delo v

tretji izmeni v višini 22 odstotkov. V celoti pa se črta v pravilniku člen 28 in 3. odstavek v 36. členu.

Delavski svet je tudi razpravljajal o načinu izplačila osebnega dohodka delavcev za mesec januar 1962.

Na tem zasedanju je DS razpravljajal še o vprašanju obrestnih mer za najeta investicijska posojila, ki jih je banka povišala od dosedanjih 2 odstotkov oziroma 3 odstotkov na 6 odstotkov; s tem povečanjem obrestne mere se ni strinjal.

Sklep DS je tudi bil, da se takoj izplača družinam v Dalmaciji prizadetih po potresu prispevek kolektiva našega podjetja v znesku 2.000.000 dinarjev.

Ko smo pred nekaj meseci odstranili pri vseh izhodih iz podjetja kontrolne zvonce, smo imeli glede tega resne pomisleke. Računali smo, da se nam bo zaradi tega odstotek tatvin povečal.

Naša bojazen se je izkazala povsem upravičena. Prijavljene tatvine so se v primerjavi z istim razdobjem lanskega leta izredno močno povečale. (Lani 5, letos 11 tatvin). Seveda pri tem niso upoštevane vse tiste tatvine in tisti vlomi, ki niso prijavljeni. Poskus poštenja je pokazal, da mnogi delavci našega podjetja niso vredni zaupanja, ki smo jim ga izkazali s tem, da smo odstranili kontrolne zvonce. Res je, da večino tatvin s posebnimi metodami odkrijemo, mnoge pa, ki »kot največji poštenjaki« hodijo iz tovarne, sumimo in bomo kmalu prijeli. Razen tega uvajamo sistem bliskovitih pregledov garderob, kjer bomo marsikdaj marsikaterega tatu ujeli pri delu. Število odkritih tatvin je čedalje večje in nih-

če več ni varen. Premišljamo tudi, da bi imena tatov objavili tudi v časopisu Litostroj. Pri odkrivanju tatov pa nam bo moral pomagati celotni kolektiv, zlasti pa mojstri in šefi.

Služba zavarovanja je proti temu, da bi ponovno uvedli osebni pregled. Vendar pa bomo morali storiti ustrezne ukrepe, če bi odstotek tatvin še naprej naraščal. Morebiti bi kazalo tudi pri nas uvesti sodobne, za človeka neprijetne oblike kontrole pri izhodu iz podjetja, kakršne imajo na zahodu.

Ciril Venika

Varuhi rdečega petelina

Dne 14. januarja so imeli člani gasilskega društva Litostroj svoj redni letni občni zbor. Razen domačih članov društva je bil navzoč tudi predstavnik okrajne

gasilske zveze Milan Vrhovec in predstavniki nekaterih šišenskih organizacij, predsednik sindikalne organizacije Franc Kranjc in zastopnik naše uprave Ciril Venika.

Med drugim so ugotovili, da so v občinskem merilu dosegli za svoje delo 95 odstotkov točk, kar jim povsem zadostuje, da se bodo lahko udeležili okrajnega in celo republiškega gasilskega tekmovanja. Žal jim ni uspelo pritegniti v članstvo novih ljudi.

Poudarili so, da bi bilo v zvezi z deseto obletnico obstoja tovarniške gasilske čete prav, da bi nagradili najstarejše člane društva. V počastitev tega dogodka bodo organizirali veliko kombinirano gasilsko vajo, na katero bodo povabili vsa gasilska društva iz občine Šiška. Zdaj ima društvo 51 članov.

V preteklem letu je bilo v podjetju 22 požarov oziroma drugih nezgod, pri katerih so morali pomagati gasilci. Po zaslugi gasilcev je bila škoda zelo majhna, čisto pa so priskočili na pomoč tudi delavci, za kar se jim gasilsko društvo iskreno zahvaljuje.

Da bi bili vedno pripravljeni na nesrečo, so se morali neprestano vaditi. Tako so imeli samo lani 32 gasilskih vaj, od katerih je bilo 9 izrednih in 6 nočnih, 3200 ur dela pa so žrtvovali za izkop hidrantov, za delo pri urejanju gasilskih ograj, pri prometnih znakih itd. Gasilska enota je nastopila tudi na proslavi gasilskega društva v Repnjah, kjer je dosegla lep uspeh.

Gasilci so naglasili, da so še posebej zadovoljni s sodelovanjem uprave, s sodelovanjem HTV službe in vodstvom sindikalne organizacije.

Prav pa bi bilo, da bi se v prihodnje ta povezava še bolj okrepila, hkrati pa bi se morali seznaniti z delom gasilcev tudi šefi ekonomskih enot. Nujno potrebno pa bo dodeliti gasilski enoti

- Sredi januarja je na svoji redni letni konferenci polagala obračun svojega dela krajevna organizacija Združenja rezervnih oficirjev in podoficirjev Litostroj

borila v okviru organizacije ZROP drugo mesto.

Zadnji njihov uspeh je osvojitve tretjega mesta v patrolnem teku na 10 km v kategoriji družbenih organizacij po stezah partizanske Jelovice, ki je bil 14. januarja letos. V litostrojski ekipi so sodelovali Tone Drešček, Tomaž Štirn in Milan Dekleva, vodil jih je Jože Rakun. Prvo mesto je zasedla ekipa ZROP iz Raven na Koroškem, v kateri je tekmoval tudi glavni direktor železarne Gregor Klančnik, drugo mesto je zasedla ekipa z Jesenic, naši Litostrojčani pa so pu-

stili za seboj ekipe Škofje Loke, Kranja, Bohinja in Trziča.

Ob koncu konference je bilo izbrano novo predsedstvo, ki ga bo še naprej vodil dosedanji predsednik Mario Vilhar.

Dne 23. januarja tega leta sta prejela v Domu JLA iz rok general-podpolkovnika Rade Pehačka odlikovanje vrhovnega komandanta oboroženih sil maršala Tita medaljo za vojne zasluge: Mario Vilhar in Stefan Simončič. Iz vse Slovenije je bilo na tej svečanosti odlikovanih skupno 160 najboljših rezervnih oficirjev in podoficirjev.

-e-

LITOSTROJSKA GASILSKA ČETA

avtomobil, saj je le ta osnova za hitro posredovanje, če izbruhne požar ali kaka druga nezgoda.

Sklepi občnega zbora: izdelava gasilskega pravilnika, ustanovitev gasilske komisije pri delavskem svetu, ogled nekaterih slo-

venskih podjetij, v katerih imajo razvito gasilsko zavarovanje, nagraditev gasilcev, ki so že deset let člani društva, in redno objavljane člankov v litostrojskem časopisu in v Gasilskem vestniku.

Ivan Kos

RTV o propagandni akciji

Januarja je televizijska snemalna skupina posnela v Litostroju nekatere najznačilnejše propagandne akcije za zviševanje produktivnosti. Oddajo so uvrstili v televizijski dnevnik in je trajala dve minuti.

Dne 2. februarja je radijska od-

dajna postaja Ljubljana posvetila v oddaji za delovne kolektive 20 minut naši notranji propagandni akciji, celotno oddajo smo posneli v domačem tonskem studiu. Ton in montažo je v posebno zadovoljstvo radijskih delavcev vodil Jože Robnik.

Gradnja novega poslopja PPB

Končno smo le pričeli z gradnjo novega poslopja za PPB pri vходу v podjetje. Poslopje bo stalo pred novo restavracijo. Temelje so že pričeli kopati, vendar jih pri delu nekoliko ovira slabo vreme. Takoj ko bodo dopuščale vremenske razmere, bodo z deli nadaljevali.

ZGRADBO NAŠEGA PPB JE KUPILO PODJETJE ADRIA-AVIO PROMET

Montažno zgradbo našega prodajno-projektivnega biroja na gospodarskem razstavišču je kupilo letalsko podjetje Adria-avio promet.

NOV NAPIS

Na stanovanjskem bloku III. ob Djakovičevi cesti so končno le namestili napis Litostroj, ki opozarja tuje, da ne zgrešijo tovarne.

GRADNJA KINA

Pred občinskim poslopjem kljub zimi pospešeno nadaljujejo z gradnjo nove kino dvorane. Do konca januarja so že zabetonirali temelje.

Dela napredujejo tudi pri urejanju novega kina v Dravljah, v združnem domu. Nova dvorana bo urejena kolikor mogoče sodobno. Takoj ko bo lahko spre-

jela prve obiskovalce, bomo pričeli redno objavljati tudi program.

SLABE CESTE

Prosimo stanovanjsko skupnost, naj čimprej posreduje pri odgovornih občinskih činiteljih, da uredijo nemogoče dohodne poti do našega zdravstvenega doma.

SPOŠTUJEMO OSEBNOST IN ČAST SODELAVCA

Ze precej časa pišejo nekateri delavci po sanitarijah najbolj ostudne in žaljive besede o mojstrih. Ob teh pojavih se človek vpraša, kje so vzroki? Mar so temu krivi medsebojni odnosi? Pustimo vzroke ob strani. Vprašamo le, če je to pošteno.

Način obračunavanja? Mar ni v tistem, ki mu ravnanje mojstra ni všeč, toliko poguma, da mojstra pogleda v oči in se z njim pogovori o vsem. Ali nimamo v tovarni dovolj organov, na katere se lahko vsakdo obrne, pa bi tako mimo vseh težav le dosegli zdrave odnose. Čast človeka je največje bogastvo. Zato mu je ne smemo tako neodgovorno jemati na stenah naših stranišč.

F. V.

Sudanska trgovinska delegacija

Dne 12. t. m. sta obiskala naše podjetje dva visoka sudanska funkcionarja, ki sodelujeta kot člana sudanske delegacije v jugoslovansko-sudanski mešani komisiji za znanstveno-tehnično sodelovanje, gg. Ismail Mohamed Bakheit, pomočnik drž. podtajnika Sudana za finance in plan, in Mohamed Kaleini, pomočnik drž. podtajnika Sudana za trgovino. Gosta sta si z zanimanjem ogledala tovarno, ki je napravila nanju močan vtis; pohvalila sta zlasti organizacijo dela in očitno skrb za urejene medsebojne odnose delavcev. Po daljšem razgovoru pri gen. direktorju sta še posebej izrazila željo, da si ogledata tudi našo industrijsko šolo, kjer sta bila prav tako presenečena nad skrbno ureditvijo praktičnega in teoretičnega pouka mladih kadrov.

Svoje pozitivne vtise o tovarni sta zabeležila z daljšimi zapisi v spominski knjigi podjetja.

Romunski in sovjetski obisk

Tik ob zaključku lista smo prejeli še spočorili o obisku romunske trgovinske delegacije in sindikalne delegacije iz Sovjetske zveze, ki sta si prav tako z zanimanjem ogledali naše podjetje in se zadržali v njem dalje časa v razgovoru z našimi vodilnimi delavci.

Delavski sveti PE in S pred novimi nalogami

Postani dober gospodar svoje tovarne

Naše proizvodne enote in sektorji imajo že nekaj časa svoje delavske svete. Ti so si nabrali v svojem dosedanjem delu tudi že prve izkušnje. Najprej so seveda obravnavali najbolj preproste zadeve, predvsem take, ki jih centralni organi upravljanja poprej niso v zadostni meri reševali, ker so se ukvarjali z večjimi gospodarskimi problemi. Centralni organi niso poznali vse drobne problematike, v katero so se zagrizli delavski sveti proizvodnih enot in sektorjev. Ti so se predvsem pričeli ukvarjati z odnosi med ljudmi, politiko nagrajevanja in podobnim. Tako so mogli res temeljito poseči v debate okoli novih pravilnikov o delitvi čistega dohodka in delitvi osebnih dohodkov. Te debate so jim bile dragocena šola in vir novih spoznanj, kakšne so lahko njihove prihodnje naloge. Rezultati teh debat so bili kar precejšnji, saj so delavski sveti proizvodnih enot in sektorjev stavili precej predlogov za izboljšanje pravilnikov. Z mnogimi vprašanji, ki so nanje dobili odgovor, pa so si razčistili marsikatero pojme glede problemov, ki so zvezani z delitvijo čistega dohodka in osebnih dohodkov. Seveda, marsikatera stvar pa je ostala tudi še nejasna in jo bo treba še razčistiti.

ZA DOBRO GOSPODARJENJE

Najvažnejša naloga delavskih svetov proizvodnih enot in sektorjev, ki jo morajo rešiti v kar najkrajšem času, je, da svoja spoznanja o tem, kako bo treba gospodariti, čimprej prenesejo na svoje kolektive. Vsa prizadevanja delavskih svetov bodo namreč zaman, če ne bodo podprta v njihovih kolektivih, če nekaterih njihovih ukrepov kolektivi ne bodo razumeli.

Delavski sveti proizvodnih enot in sektorjev so že brez izjeme spoznali, da je v glavnem od njih in njihovega kolektiva odvisno, kako bo kolektivu te ali one ekonomske enote v nadaljnjem življenju in delu. Vprašanje je, ali so to že v celoti dojel tudi kolektivi posameznih ekonomskih enot.

Zato bo potrebno čimprej izpolniti dela delavskih svetov pro-

izvodnih enot in sektorjev. Ustanovljeni so bili namreč prav zaradi tega, da bi se delavsko samoupravljanje čim bolj približalo neposrednemu proizvajalcu, da bi v samoupravljanju kar najbolj neposredno sodeloval. Poiskati bo treba novih organizacijskih oblik, da bi vključili v organe upravljanja kar največ članov kolektiva. Obstoječe oblike samoupravljanja v proizvodnih enotah in sektorjih in metode dela teh samoupravnih organov so bile namreč uzakonjene še v času, ko proizvodne enote in sektorji še niso imeli tako dalekosežnih pravic v samoupravljanju, kakor jih imajo po pravilnikih o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov danes.

Delavski sveti proizvodnih enot in sektorjev so marsikdaj tarnali, da je izven njihovih pristojnosti prav odločanje o gospodarjenju v njihovih enotah. Čisti dohodek se je namreč delil v okviru celotnega podjetja, pa tudi osebni dohodki so se delili po uspehu celotnega podjetja. Niti delavski sveti proizvodnih enot in sektorjev niti njihovi kolektivi niso na svoji koži občutili ne dobrih ne slabih posledic svojega gospodarjenja. Posledice slabega kakor tudi dobrega gospodarjenja so se utopile v takih ali drugačnih rezultatih gospodarjenja celotnega podjetja in niso šle niti v škodo niti v dobro posameznega kolektiva, ki je slabše ali bolj gospodaril, temveč v korist ali škodo celotnega kolektiva podjetja. Ob takem načinu gospodarjenja so bili premalo povezani vzroki in posledice. Zato smo se včasih zares premalo zanimali za naše ukrepe v zvezi z gospodarjenjem, zlasti pa za to, kakšne posledice bo prinesel tak ali drugačen ukrep. Na gospodarsko dogajanje nismo gledali z očmi gospodarja, temveč največkrat le s tehničnega stališča, namesto da bi upoštevali oboje.

»KORAK NAPREJ«

Seveda ni s tem rečeno, da bi bil način delitve čistega dohodka in osebnih dohodkov, kakor je veljal v letu 1961, v celoti zanič. Način delitve je bil tedaj tak, kakršnega smo si ustvarili glede na

naše razmere in stopnjo razvoja. Z njim pa smo le dosegli, da so bili naši dohodki povezani z uspehi gospodarjenja celotnega podjetja. Pričeli smo se vedno bolj zavedati, da nam kruha ne reže niti država niti kdo v podjetju, temveč da si ga moramo zaslužiti sami s svojim delom. Če je to dosegel način delitve iz leta 1961 vsaj pri večjem delu kolektiva, je dosegel veliko. Na tej domnevi sta uzakonjena nova pravilnika o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov.

Ta dva pravilnika pomenita prav zato velik korak naprej. Naše osebne dohodke sta postavila v odvisnost od tega, kako bo v bodoče gospodarila posamezna proizvodna enota oziroma sektor, ne pa od tega, kako bo gospodarilo podjetje v celoti. S tem so se seveda prenesle posledice dobrega ali slabega gospodarjenja predvsem na kolektiv posamezne proizvodne enote oziroma sektorja. To pa bo moralo prej ali slej dovesti do tega, da se bo povečalo zanimanje delavskih sve-

tov proizvodnih enot in sektorjev in njihovih kolektivov za njihovo gospodarjenje. Čim prej se bo to zgodilo, tem bolje bo to za posamezne delavske svete in kolektive. Najbrž bo v začetku precej težav v zvezi s tem, kako se bodo merili uspehi oziroma neuspehi proizvodnih enot in sektorjev, od katerih bo odvisna višina osebnih dohodkov za člane tega ali onega kolektiva.

O tem govorita zlasti 54. in 55. člen pravilnika o delitvi osebnih dohodkov za leto 1962. V njiju je nekaj učenih tujih izrazov, ki jih še strokovnjak včasih nepopolno razume. Vendar pa nam ti tuji izrazi ne smejo nagnati strahu v kosti, kajti zadeva ni tako zamotana, kakor se zdi na prvi pogled. Tudi s temi izrazi se bomo morali sčasoma sprijazniti, saj se uporabljajo prav povsod in povsod pomenijo isto. Seveda pa je treba vedeti, kaj pomenijo. Ko bomo to vedeli, nam bo jasno, od česa vse zavisijo naši osebni dohodki. Pa ne samo to, jasno nam bo tudi, kaj moramo ukreniti, da bodo večji.

»KAJ JE RENTABILNO POSLOVANJE?«

Začnimo kar skraja! V pravilniku je zapisano, da bo višina naših osebnih dohodkov odvisna najprej od tega, kako rentabilno bomo poslovali v vsakem posameznem mesecu oziroma v vsem letu. Kaj pomeni RENTABILNO POSLOVANJE?

Po domače bi temu rekli takole: Pogledali bomo, koliko so nam sredstva, ki jih potrebujemo, da bi sploh mogli nekaj proizvajati, »vrgla«.

Če hočemo nekaj proizvajati, si moramo najprej nabaviti: stroje in druge naprave, s katerimi lahko nekaj proizvajamo. Ti stroji so lahko bolj moderni ali pa bolj zastareli, lahko jih je več ali manj itd. Vendar pa nam sami stroji, če hočemo nekaj proizvajati, še ne zadoščajo. Stroji so mrtva stvar. Razen strojev moramo imeti še surovine, iz katerih bomo proizvajali, pa seveda tudi denar, s katerim bomo kupovali surovine in stroje. Ta denar je bodisi naš ali pa si ga izposodimo in ga moramo kasneje seveda vrniti. Brez človeka, ki bi stroje in naprave spravljal v tek, pregledoval surovine in gospodaril z denarjem, ne gre. Človeka bomo iz našega današnjega razmišljanja izpustili, ogledali si ga bomo prihodnjic.

Vsaj, ki je že nabavljal stroje ali si izposojal denar oziroma svoj denar kam vložil, se je vprašal,

ali se vse to »splača«. Takole je premišljeval: Stroji, ki jih bom kupil oziroma ki jih imam, so vredni, recimo, 100.000 din. Surovine so vredne, recimo, 100.000 din; v proizvodnjo sem vložil še svojih 50.000 din, a razen tega sem si še izposodil 50.000 din. Vsega skupaj sem torej vložil v proizvodnjo 300.000 din. Teh 300.000 din, ki sem jih vložil v proizvodnjo, mi mora ob koncu leta dati vsaj toliko, da bom dobil nazaj svoj denar, ki sem ga vložil v stroje in surovine in da bom mogel vrniti denar, ki sem si ga izposodil, zraven pa še nekaj več, kot sem vložil; skratka, pri vsej zadevi moram imeti neki dobiček, iz katerega bom kril stroške za svoje življenje, plačal davke državi in si še dal nekaj »na stran«, kar bom kasneje vložil v razširitev proizvodnje ali na primer za zgraditev hiše in podobno.

To pa pomeni: premišljeval bom, kako bom čim bolj rentabilno posloval. To se pravi še drugače: premišljeval bom, kako bi iz sredstev, ki jih uporabljam za to, da nekaj proizvajam, iztisnil čim več »dobička«. No, tej stvari pri nas ne rečemo več dobiček, ampak dohodek. Premišljeval bom torej, kako bi si prigrisnil čim večji dohodek. Čim večji bo ustvarjeni dohodek, tem bolj rentabilno bom posloval in tem več bo zame ostalo.

»ZA ČIM VEČJI DOHODEK GRE?«

Mislim, da nam je zveza sedaj jasna. Čim večji bo dohodek, tem več bo ostalo tudi za nas, za naše osebne dohodke. Če smo dobri gospodarji, nam seveda ne more biti vseeno, kakšni so naši osebni dohodki, pa tudi ne, ali si jih damo izplačevati takrat, ko sploh nismo ustvarili sredstev za to. V takem primeru začnemo namreč »jesti« stroje, s katerimi proizvajamo, a s tem seveda žagamo sami sebi vejo. Brez strojev ne moremo ničesar proizvajati. Če pa ničesar ne proizvajamo, nimamo od ničesar živeti.

Torej prva naloga delavskih svetov in kolektivov proizvodnih enot in sektorjev bo vsekakor najti načine in sredstva za čim bolj rentabilno proizvodnjo, t. j. za tako proizvodnjo, ki nam bo čim več »vrgla«. Pri tem bo seveda treba marsikaj dobro premisliti.

Začeli bomo najbrž kar pri strojih. Vprašali se bomo, ali imamo strojev za planirano produkcijo preveč, premalo ali ravno dovolj. Če jih imamo preveč, ali pa takih, ki nam ne ustrezajo povsem za planirano proizvodnjo, bomo morali poskrbeti, da odvečne stroje oddamo tja, kjer jih bolj nujno potrebujejo. Če imamo preveč strojev, ki niso polno izkoriščeni, bo namreč vrednost proizvodnje, če jo bomo primerjali z vrednostjo strojev, ki smo jo uporabili zanje, premajhna, torej bo naše poslovanje nerentabilno. Prav isto bomo ugotovili, če naš strojni park slabo ustreza postavljenim proizvodnim nalogam, če zanje ni primeren itd.

V tem primeru bomo proizvajali počasi ali predrago, če to primerjamo z vrednostjo stroja, ki ga uporabi. Stroj ne bo dal tistega, kar bi moral dati, vrednost proizvodnje bo v primerjavi z vrednostjo stroja, ki smo ga uporabili, premajhna in spet bomo poslovali nerentabilno. Torej bomo morali predvsem poskrbeti, da bodo vsi stroji čim bolj zaposleni, in to seveda, če ni res »turška sila«, kot pravimo s tako proizvodnjo, za katero so ustvarjeni.

»ODGOVORNOST TEHNOLOGOV«

Tu bodo imeli glavno besedo naši tehnologi,

na katerih leži velika odgovornost za rentabilnost proizvodnje.

Nesmiselno je seveda pričakovati, da bo mogoče naš strojni park kar čez noč prilagoditi vsem postavljenim zahtevam. Marsikaj pa se bo dalo že v kratkem urediti, predvsem z dogovori med proizvodnimi enotami. Potrebno bo skrajno elastično poslovanje, da se nam ne bo kje kaj maščevalo.

Težji bo problem, če bo strojev premalo. Tu sta dve poti: ali nabava novih strojev ali kooperacija. Za kaj se bomo odločili, je stvar računa. Odločili se bomo pač za tisto, kar se nam bo bolj izplačalo; seveda v okviru sredstev, ki jih imamo.

Drugo, na kar bomo pomislili, so obratna sredstva, ki jih imamo na razpolago. Gospodarjenje z obratnimi sredstvi nam da, kar zadeva rentabilnost proizvodnje, še več kakor gospodarjenje z osnovnimi sredstvi. In tu takoj naletimo na naš najbolj pereč problem: problem nedokončane proizvodnje. Tu še kaj slabo gospodarimo s sredstvi, ki so nam na razpolago. Kar premislimo!

»GOSPODARJENJE Z OBRATNIMI SREDSTVI«

Za surovine, pomožni material, gorivo, mazivo itd., ki jih rabimo za našo proizvodnjo, moramo plačati določene vsote denarja. TO JE ALI NAŠ DENAR ALI PA DENAR, KI SMO SI GA IZPOSODILI. TA MATERIAL JE TREBA PLAČATI V NAPREJ. ČE NEKEGA PROIZVODA NE DOKONČAMO V NAJKRAJSEM MOGOČEM ČASU, NAM DENAR, KI SMO GA VTKNILI V SUROVINE, POMOŽNI MATERIAL ITD., LEŽI MRTEV, SE NE OBRACA, NAM NE DAJE NIKAKIH KORISTI. ŠE VEČ, OD ZAVLAČEVANJA FINALIZACIJE IMAMO SAMO ŠKODO.

Če proizvoda potem ne prodamo, seveda tudi ne ustvarimo nobenega »dobička«. Denar pa, ki smo si ga izposodili, da smo surovine sploh lahko kupili, moramo seveda vrniti, pa naj smo izdelek prodali ali ne. KJE BOMO VZELI SREDSTVA ZA NAŠE OSEBNE DOHODKE, ČE DOHODKA NE BOMO USTVARILI? KJE BOMO VZELI DENAR ZA NAKUP DRUGIH SUROVIN, ZA DRUGO PROIZVODNJO, ČE SMO GA VTKNILI V PROIZVODNJO, KI JE NEDOKONČANA, IN NAM DENAR LEŽI TAM TER GA NE MOREMO UPORABITI DRUGJE?

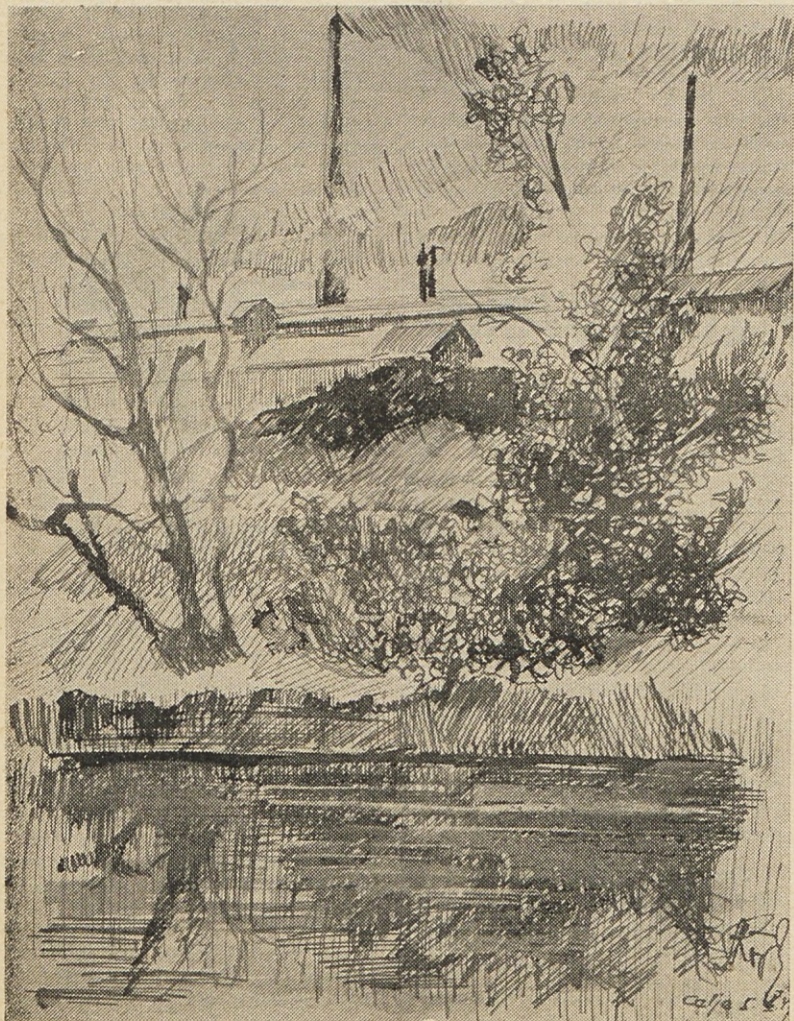
Tako smo prišli do sklepa: Čim več denarja smo vložili v proizvodnjo in čim manj smo tega »denarja«, če tako rečemo, prodali v obliki končnih izdelkov našim kupcem, tem manj dohodka smo ustvarili, tem manj rentabilno poslujeemo. To pa se nam seveda kaj hitro maščuje: naši osebni dohodki so v tem primeru nujno manjši, saj nismo ustvarili sredstev, iz katerih bi jih sploh lahko izplačali. GLEDATI BO TOREJ TREBA, DA VSAK NAŠ PROIZVOD ČIMPREJ DOKONČAMO IN GA PRODAMO, DA NAM DENAR NE BO LEŽAL NA VSEH MOGOČIH KONCIH IN KRAJIH. Od nedokončane proizvodnje imamo samo škodo. Nekaj nedokončane proizvodnje bomo seveda vedno imeli, saj drugače sploh proizvajati ne moremo, vendar pa le v pametnih mejah, le toliko, kolikor je zares rabimo.

To so glavni problemi, ki jih je treba razvozlati, če hočemo rentabilno proizvajati. Zastavimo prav tu vsa svoja prizadevanja in splečalo se nam bo!

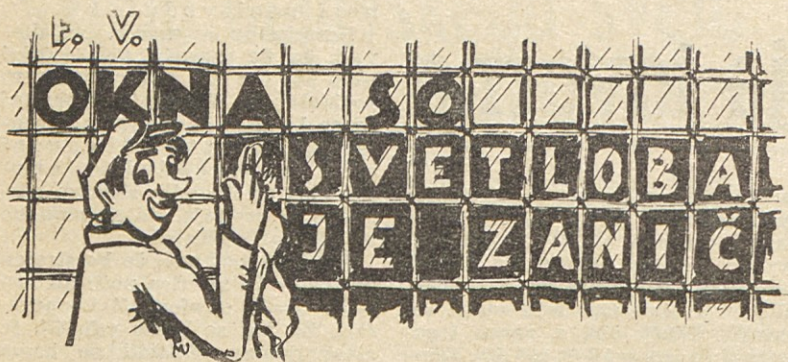
Ivan SVOLJŠAK

V NESREČI SPOZNAŠ PRIJATELJA

Naša sindikalna organizacija ne pozablja svojih članov tudi v boleznih. Razen rednih obiskov pri takih, ki so že dlje časa bolni, so izplačali samo lani članom kolektiva 516.991 dinarjev za podpore, 132.000 porodnicam, 102.000 bolnikom in 50.000 dinarjev Društvu prijateljev mladine za letovanje socialno in zdravstveno ogroženih otrok. Skupno torej 800.991 dinarjev.

Stane Ropotar: Cinkarna v Celju

V naši tovarni imamo več tisoč kvadratnih metrov okenskih površin, da ponekod predstavljajo celo tretjino sten. To nam dokazuje, da so ob gradnji res poskrbeli za zadostno svetlobo na delovnih mestih.

Toda danes se s svetlobo ne moremo pohvaliti. Ta je v mnogih tovarniških prostorih zelo slaba. Često se dogaja, da se pri pooblaščenih, posebej v obdelovalnici, celo podnevi zmrača, da morajo prižgati luči. Tako si kljub zadostnemu številu oken ustvarjamo nove stroške.

Tako pomanjkljivo osvetlitev delovnih mest pa iščemo lahko samo v — zaprašenih oknih. Okna na strehi niso bila očiščena že odkar tovarna stoji — celo desetletje. Pred nekaj leti so na ta račun rekli marsikatero pikro, vendar so dobili svetlobo samo tam, od koder je prišla kritika.

Zaradi specifičnosti del na mnogih mestih je zahteva po svetlobi upravičena. Še neprijetneje pa je reševati ta problem, ker so nekatera okna hrapava in jih je težje čistiti. Ker imajo podoben položaj tudi v drugih podjetjih, so uvedli za osvetlitev delovnih mest standarde za svetlobo. Imam podatke, da se je v neki tovarni, potem ko so očistili okna, dvignila storilnost za 35%. Čas bi že bil, da bi odpravili utrujajočo rumeno svetlobo iz naših delavnic. Samo dva delavca je treba namestiti, pa bo ekonomska upravičenost njunega dela izkazana. F. V.

NESREČA Z ELEKTRIČNIM TOKOM, KI ZAHTEVA ENERGIČNE UKREPE

Strugar A. A. je uporabil pri svojem stroju stoječo prenosno svetilko, katere telo in stojalo je bilo povezano z ničlovodom. Strugar, stoječ na mizi svojega obdelovalnega stroja, je skušal s prostimi rokami bolje usmeriti svetlobo svetilke proti obdelovancu, pri tem pa je imel vključen električni tok za svetilko. Pri delu pa se je ničlovod izmaknil »suko vtičaku« in prišel v ohišju v stik z električno fa-

zo. Ker je bila svetilka pod napetostjo, je električni tok A. A. tako strelsel, da ga je za nekaj časa povsem omamilo.

Podoben primer se je pripetil brusilcu V. V., ki je bil zaradi električnega udara onesposobljen za delo 36 dni.

Ali naj z neurejeno električno napravo čakamo na težko ali celo smrtno nesrečo?

Zanima Vas

ZAHVALE

Upravi Litostroja in društvu kolektivna solidarnost se za denarno pomoč in razumevanje ob tragični izgubi naše hčerke in sestre

MARIJE ZNIDARŠIČ

najtopleje zahvaljujemo.

Znidaršičevi

Ob svojem odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem inž. Kostu Da Damosu, Vinku Kozuhu in upravi našega podjetja za vso pozornost, ki so mi jo izkazali ob mojem odhodu iz podjetja.

Rudolf KERSIČ

Vdova po Stanetu PODGORNIKU se iskreno zahvaljuje sindikalni podružnici Litostroja, mladinski godbi, prijateljem in znanecem za cvetje in vsem tistim, ki so ji ob težki uri stali ob strani.

Odbor za proslavljanje 20-letnice revolucije občine Ljubljana-Center se vam najtopleje zahvaljuje za sodelovanje ob obisku I. Proletarske brigade v Ljubljani, zlasti še za prisrčen sprejem pripadnikov te brigade, ki ga je priredil vaš kolektiv.

ROJSTVA

Dne 3. februarja je rodila fantka Metka GASPARI, 23. januarja pa Tjajana HANZIC.

Mamicam naše iskrene čestitke!

PRAVNIKI ODGOVARJAJO

Vprašanje M. L. iz PE MO: Po kakšnih načelih se določa osebni dohodek za nadurno delo?

Odgovor: Vsako delo, ki presega redni delovni čas v teku delovnega dneva, določen v pravilniku o delovnih razmerjih gospodarske organizacije, se šteje za nadurno delo. Ni pa nadurno delo, če je delavec dolžan delati v gospodarski organizaciji tudi po preteku rednega delovnega časa, če se zgodi ali če se vsak čas pričakuje nesreča (povodenj, požar, potres itd.), vendar le toliko časa, kolikor je neogibno potrebno tako izredno delo, da se rešijo ljudje ali da se gospodarska organizacija zavaruje pred škodo.

PRIŠLI

Peter Wering, Edo Jakopič, Peter Vrhovšek, Anton Hrstovec, Jože Dešman, Franc Ulaga, Jože Klančičar, Ivan Grahek, Tomaž Gabršek, Anton Hočevar, Franc Anžur, Ignac Strnišnik, Leopold Lambergar, Janez Pirc, Jože Nerad, Janez Kopusar, Karlo Versec, Ivan Dolinar, Alojz Fabjančič, Jože Marš, Jože Robida, Janez Arnič, Marija Cibavšek, Antonija Podpečan, Rudi Skrabl, Jernej Porenta, Marija Bilandič, Janez Primožič, Albin Umnik, Marko Uhan, Alojz Ikovič, Milica Zupan, Ernest Vidovič, Jože Vavdi, Stane Orel, Marija Ščuka, Martina Čučnik, Vinko Ahčin, Dušan Pungartnik, Elek Drvarič, Ančka Vučko, Milan Kumar, Marija Košak.

ODŠLI

Avugst Ankon, Marija Turinek, Jakob Leskovec, Janez Gomiršek, Franc Novak, Gabrijel Rojc, Anton Pihler, Alojz Pugalj, Sonja Sulič, Ivan Plasaj, Karla Gros, Terezija Zigon, Slavko Istvanič, Franc Gregorič, Cazim Gazič, Rudolf Hotujec, Stanislav Pore, Franc Glivar, Jože Markovič, Viktor Kuhelj, Marijan Malec, Anton Berginc, Stanislav Volk, Anton Pirc, Alojz Kastelic, Jože Marš, Pavel Čeh, Ciril Pogovšek, Ivan Vidic, Avugst Horvat, Stanislav Mucher, Janez Krese, Janko Zalec, Janez Stržinar, Maks Globočnik, Jože Sketa, Alaj Radovan.

BELO OTROŠKO POSTELJICO z mrežo ugodno prodam. Valvasorjeva 3/II desno.

Portret zgledega delavca

Prevoz je najbolj občutljiva dejavnost v naši proizvodnji. Če ta zastane, stoji vsa tovarna. Proizvodi potujejo od livarne do čistilnice, brusilnice, obdelovalnice, do prostora, kjer se dokončno zbere, in do samega kupca. Transport vse to posreduje in daje podjetju tisti utrip, ki omogoča, da se vse stvari premikajo tako, da proizvodnja teče.

Vse to vsestransko in zapleteno dejavnost že od leta 1953 uspešno vodi naš znani šef transporta ROMAN ZUPANEC. Včasih je bil šef nabave in danes dobrodu pošna ne samo vse podjetje, pozna tudi vse probleme proizvodnje. Sestal sem se z njim, da bi mi povedal nekaj o svojem delu in o sebi.

»Naši ljudje s pridom izkoriščajo moderna transportna pomagala,« je začel, »največkrat ne morejo, še večkrat pa niti ne morejo uporabljati fizične sile, kjer ni to nujno in kjer je mogoče delo opraviti mehanično. To je pravilno, saj s tem prihranijo sile, ki jih lahko uporabljajo tam, kjer stroj ne more delati. Vendar z decentralizacijo in porazdelitvijo prometnih sredstev po ekonomskih enotah se včasih pripeti, da nekatere prevozna sredstva primanjkujejo, drugje pa stojijo neizkoriščena. Naša naloga je, da se potrebe vskladajo. Pri tem je potrebno mnogo elastičnosti. Problem je seveda v tem, da proizvodnja v tovarni neprestano narasča. Vedno se kujejo novi načrti za še večji dvig proizvodnje, transportna sredstva pa so v glavnem ista kot ob nastanku tovarne, ko je bila proizvodnja še mnogo manjša. Ta primanjkljaj skušamo nadomestiti s povečanim delom, z nadurami, kar je še posebno nujno zaradi popoldanske izmene. Seveda so včasih tukaj možnosti omejene. Tako na primer avtokare ni mogoče uporabljati dlje kot eno izmeno, saj jih je treba osem ur polniti z električno. Popoldanske nadure transportnih delavcev je seveda težje nadzorovati.« Če bi tovariša Zupanca vprašali, kaj ga spodbuja pri vseh teh aktivnostih, bi prav gotovo težko našel odgovor. Materialna zainteresiranost prav gotovo ne. Saj od teh funkcij nima denarnih koristi. Še manj pa želja po priznanjih. Ostane mu brez dvoma edino tiho zadovoljstvo, da v danih pogojih napravi za družbo vse, kar je v njegovih močeh.

Zelež mu pri njegovem delu še mnogo uspeha in zadovoljstva ter tihih priznanj sem se poslovlil od zgledega Litostrojčana. Mi se pa vprašujemo, ali ni tovariš Zupaneč preobremenjen z delom in ali je prav, da se najdejo tudi taki, ki naše najboljšje člane kolektiva javno kritizirajo. Milan Štante

Skrb komune za človeka

Pred nedavnim je svet za socialno varstvo OLO Ljubljana-Siška razpravljal o socialno-varstveni problematiki v naši komuni v preteklih dveh letih.

V naši občini imamo sedem stanovanskih skupnosti in osem krajevnih odborov. Njihove komisije za socialno-zdravstvena vprašanja so se resno lotile socialno-varstvenega dela. Ena glavnih njihovih nalog je, da sprejemajo prošnje in potem preverjajo podatke prosilcev.

Posebno pereče je vprašanje zdravstvene pomoči stanovalcev v primeru bolezni. Nikjer namreč še ni urejeno vprašanje glede pomoči na domu ob boleznih ali ob starostni onemoglosti.

V prihodnje naj bi večja podjetja organizirala pomoč svojim obolenim članom na domu, v krajevnih skupnostih pa se naj bi ta služba razvijala po načelu sosedske pomoči. V naši občini prejema redno socialno pomoč 141 oseb v povprečnem znesku po 5000 dinarjev.

Enkratno denarno pomoč je prejelo 172 oseb v povprečnem

Osebnostne težave lahko brez skrbi zaupaš socialnemu delavcu — Kakšno izobrazbo ima? — Kakšno je njegovo delo? — Kdo je socialni delavec?

V eni zadnjih številčk našega časopisa smo brali članek tovarišice Magde Kreftove z naslovom POMAGATI ČLOVEKU. Kakor pravi tovarišica Kreftova, je že marsikdo slišal o socialni službi in o socialnem delavcu, ne ve pa, čemu služi.

Prav gotovo, da je članek tovarišice Kreftove približal socialno službo bralcem. Za še boljše približanje te službe našemu delovnemu kolektivu pa se mi zdi potrebno, spregovoriti nekaj več besed o samem socialnem delavcu.

Kdo je in kakšne kvalitete ima socialni delavec? To bi želel vedeti skoraj vsak, preden se odloči za pomoč te službe oziroma osebe, ki opravlja in vodi to službo. Naravna človeška lastnost je, da svoje težave težko razkrivamo drugim in še težje prosimo pomoč ljudi, za katere ne vemo, koliko so pripravljeni in koliko so sposobni razumeti naše težave ter probleme. Marsikdo se boji, da bo s svojimi problemi v kolektivu smešen, da bo obsojen od ljudi, ki bi mu pomagali itd. Za uspešno reševanje socialnih problemov in uspešno pomoč pa je nujno potrebno zaupanje. Osebnih težav ni mogoče zaupati vsakomur. Jamstvo za pravilno razumevanje in reševanje socialnemu delavcu zaupanih težav in problemov je njegova strokovna usposobljenost, družbeno politična odgovornost in vrednost njegovega dela, moralne lastnosti in končno njegovo osebno uganjanje in čut za pomoč človeku.

Višje šole za socialne delavce strokovno usposabljuje kader za opravljanje socialnih služb. Na teh šolah si kandidati z vsestranskim študijem pridobijo potrebno znanje.

Socialni delavec je široko razgledan, ker se mora marsikdaj pri reševanju raznih težav obratovati za sodelovanje — pomoč na zdravnikove, psihologe, sociologe, razne posvetovalnice, družbene organizacije, organe oblasti in samoupravne organe. Z njimi torej sodeluje, jim daje svoja strokovna mnenja in ugotovitve, zato pa mora vse njihovo delovanje poznati in ga znati izkoristiti. V centrih za socialno službo, ki se prav v tem času ustanovljajo, dela socialni delavec skupaj z omenjenimi strokovnjaki.

Pred nedavnim je svet za socialno varstvo OLO Ljubljana-Siška razpravljal o socialno-varstveni problematiki v naši komuni v preteklih dveh letih. V naši občini imamo sedem stanovanskih skupnosti in osem krajevnih odborov. Njihove komisije za socialno-zdravstvena vprašanja so se resno lotile socialno-varstvenega dela. Ena glavnih njihovih nalog je, da sprejemajo prošnje in potem preverjajo podatke prosilcev. Posebno pereče je vprašanje zdravstvene pomoči stanovalcev v primeru bolezni. Nikjer namreč še ni urejeno vprašanje glede pomoči na domu ob boleznih ali ob starostni onemoglosti. V prihodnje naj bi večja podjetja organizirala pomoč svojim obolenim članom na domu, v krajevnih skupnostih pa se naj bi ta služba razvijala po načelu sosedske pomoči. V naši občini prejema redno socialno pomoč 141 oseb v povprečnem znesku po 5000 dinarjev. Enkratno denarno pomoč je prejelo 172 oseb v povprečnem

PRED UPORABO ORODJA SE PREPRAČAJ, ČE JE V REDU!

Pri obdelavi strojnega dela z ročnim kladivom se je visokovalificiranemu delavcu S. J. pri zamahu snelo kladivo in ga udarilo po prstu leve roke. Poškodba ga je onesposobila za delo za 8 dni.

Tudi dobro nasajeno kladivo izpade z ročaja, če ga hranimo v suhem prostoru!

Družba zaupa socialnemu delavcu zelo važno in pomembno nalogo. Od kvalitete dela socialnega delavca je odvisno nadaljnje delo in življenje posameznikov v kolektivu, ki imajo razne težave. Zato je socialni delavec moralno in materialno odgovoren družbi za pravilno in vestno opravljanje svojega dela. Za družbo je velike vrednosti preventivno delo socialnega delavca, s katerim preprečuje, da ne bi prišlo do raznih socialnih problemov, ampak da kolektivom in posameznikom pomaga pri urejanju življenjskih, delovnih in drugih pogojev. Skratka, socialni delavec mora biti istočasno strokovnjak na svojem področju dela in družbeni delavec hkrati.

Socialnega delavca bi lahko primerjali z zdravnikom — pedagogom. Zdravi in rešuje težave.

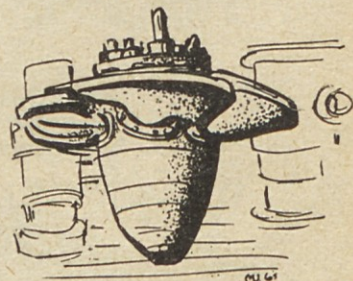
Jožica Selekovič

ŽRTVAM POTRESA V MAKARSKI

SOS, ki je prihajal ob nedavnem potresu z Jadranske obale, je dosegel tudi naše podjetje. Obupanim klicem na pomoč so se odzvali skoraj vsi člani kolektiva, ki so po svojih močeh prispevali žrtvam elementarne katastrofe. Prav gotovo so se najbolj odrezali modelni mizarji, ki jih je le 83, vsak pa je prispeval povprečno 220 dinarjev. Najmanj so prispevali v livarni jeklene litine. 409 članov kolektiva je prispevalo povprečno le 74 dinarjev.

Člani sindikalne organizacije, ki so pobirali prispevke, so nabrali skupno 480.155 dinarjev. Skupno pa je prispeval kolektiv 2 milijona dinarjev.

Pri tej akciji je bilo opaziti dve značilnosti. Prva je bila ta, da so prispevali največ v tistih obratih in sektorjih, kjer je politično delo najbolj razgibano in so ljudje zreli, druga pa, da so prispevali najmanj tisti oddelki, ki imajo največje dohodke.

Žrtvovali so kri

Dne 12. in 13. januarja je Zavod za transfuzijo krvi organiziral krvodajalsko akcijo. Temu odzivu se je pri nas odzvalo precej članov kolektiva, a še vedno mnogo manj, kot bi se jih lahko, če bi bil kolektiv na to pripravljen. Skupno se je prijavilo 383 ljudi, kar pomeni, da je žrtvoval svojo kri približno vsak 10. Litostrojčan. Skupno so člani kolektiva dali približno 130.000 kubičnih centimetrov krvi. Hkrati pa moramo naglasiti, da imamo v podjetju še precej tovarišev, ki redno oddajajo svojo kri, ko jih pokliče transfuzijski zavod. Kljub lepemu uspehu, ki smo ga dosegli med krvodajalsko akcijo, lahko rečemo, da bi bil le-ta lahko še večji, če bi pripravili akcijo že prej tudi preko našega lista.

Približujejo se začrtani poti

Mladinska organizacija našega podjetja se je skušala čim bolj približati programu, ki ga je sprejela lanskoletna mladinska konferenca. V tem obdobju je mladina delala politično, kulturno, športno, na delovnih akcijah, pri notranji propagandni akciji, izobraževanju in pri ureditvi mladinskih aktivov.

Idejno-vzgojna komisija je imela skupno s člani ZK dvoje predavanj, na katerih so med drugim obravnavali odnose v podjetju in pravilnik o delitvi čistih in osebnih dohodkov. Poudarili so, da morajo mladi člani ZK globlje posegati v proizvodne probleme.

V drugem razgovoru so mladinci izrazili zaskrbljenost glede dela proizvodnih enot ob prehodu na samostojni obračun.

Kulturno-prosvetna skupina je pripravila dva javna nastopa in se pripravila za glasbeno-športno prireditev. Športna tekmovanja organizirajo med mladinskimi aktivimi v namiznem tenisu, šahu in namiznem kegljanju.

S prostovoljnim delom so mladinci pričeli urejevati nogometno igrišče. Krepko so pomagali tudi pri propagandni akciji. KMP je izvedel dve uspešni predavanji, ki sta bili zadovoljivo obiskani, kar je dokaz, da je nujno potrebno poživiti delo KMP.

VESELI VEČER ZA PRIPADNIKE JLA V ŠENTVIDU

Mladinska kulturno-prosvetna sekcija Litostroj je v šentvidski vojašnici priredila veseli večer. Pester program so pripadniki JLA toplo pozdravili in zaželeli več sodelovanja pri kulturnem in športnem življenju.

OSKRBOVALNE OBRATE RAZDELITI NA TRI MLADINSKE AKTIVE

Pri pregledu trimesečnega dela je tovarniški komite Ljudske mladine ugotovil pomanjkljivosti v nekaterih mladinskih aktivih. Prvi je združeval oddelek »sredstva za delo«, drugi pa »strojni, električni, gradbeni, energetski in transportni obrat, površinsko zaščitni in kadrovske sektor. Zaradi

velikega števila mladincev in različnega dela pa ni bilo mogoče ustvariti dobre povezave. Zato je ta aktiv predlagal TK LMS, naj se cepijo v dva mladinska aktiva, kar so tudi izvedli.

PRIDOBITI NEORGANIZIRANO MLADINO

Člani sekretariatov metalurških obratov so imeli pred nedavnim posvetovanje o načinu dela z doslej neorganizirano mladino.

Mladinci v livarni jeklene litine so že organizirali prve sestanke z mladinci, ki se vozijo z Dolenskega. Njihov namen je bil, seznaniti tudi te mlade delavce z delom proizvodne enote in TK LMS Litostroj.

MLADI ŠIŠKAR

Občinski komite LMS Šiška je izdal v začetku februarja prvo številko mladinskega časopisa Mladi Šiškar, ki bo pisal o problematiki mladine. Sodelujte in pišite v Mladega Šiškarja! Članke oddajte v TK LMS Litostroj.

VEČ POVEZAVE S KOMITEJEM

Člani osnovne organizacije ZK livarne jeklene litine so imeli svoj redni sestanek sredi decembra. Na njem so obravnavali gradivo III. plenuma CK ZKJ. Ugotovili so, da se bo za uspešnejše delo treba še bolj ideološko izpopoljevati. Zivahno so razpravljali o samostojnosti ekonomskih enot in o njenem sistemu nagrajevanja.

Zaradi obširnega gradiva tretjega plenuma CK ZKJ ga bodo proučevali še naprej. Želijo več sodelovanja s komitejem ZK.

SKLADNO DELO

Pred kratkim je bila v livarni jeklene litine letna konferenca osnovne organizacije Zveze komunistov. Med drugim so sklenili, da bodo izboljšali idejno politični nivo članstva OO ZK ter poostriili kriterije za sprejem v članstvo ZK.

Komunisti morajo aktivno delati pri uvajanju nove delitve dohodka in odstranjevanju vse mo-

rebitne napake, ki bi se v zvezi s tem pojavile. Dogovorili so se, da bodo s svojih sestankov odstranili brezploдне razprave. Razen tega morajo komunisti, ki so člani delavskega sveta in funkcionarji drugih političnih organizacij, v teh organih tudi aktivno sodelovati; če pa ne bi izvajali teh sklepov ali bi delali celo proti njim, jih osnovna organizacija lahko kliče na odgovor.

Za dela bodo v prihodnje sklicali posvetovanja in sestanke z vodstvi političnih organizacij delavskega upravljanja in vodstvom obrata.

IVAN SVOLJŠAK O NOVI DELITVI DOHODKA

Klub mladih proizvajalcev je pripravil predavanje v zvezi z novo delitvijo dohodka. Predaval je šef pravne službe Ivan Svoltjšak, ki je ob koncu odgovarjal tudi na mnoga vprašanja.

Takole smo prodajali v našem kadrovskem sektorju radijske sprejemnike po znižani ceni. Kljub temu, da smo prodali 530 radijskih sprejemnikov, zanimanje zanje še vedno ni popustilo

Disciplina in naši osebni dohodki

Sedaj, ko razpravljamo v podjetju po proizvodnih enotah o delitvi osebnega dohodka, ne smemo prezreti tudi tega, kakšen odnos ima delavec mladinec do dela. Ali izvršuje delovne dolžnosti, je discipliniran, ali smotrno in koristno uporablja sredstva pri svojem delu, varčuje z materialom, sploh, ali je njegov odnos do premoženja podjetja pravilen ali ne.

Z nečim si moramo biti na jasnem. Naši dohodki so odvisni tudi od delovne discipline. Če bo prihajal delavec z veseljem na delo in ne bo zamujal, če bo pravilno izkoriščal delovni čas in delovna sredstva, bo uspeh podjetja prav gotovo zagotovljen. Le s takim delom bomo lahko dosegli in presegli proizvodni plan, le s skupno voljo bomo lahko dosegli tak dohodek, da bo podjetje brez skrbi izplačevalo povečane dohodke. Samo boj za zvišanje obratnih postavk, brez delovne discipline, ne more pripeljati do trajnih uspehov. Če člani kolektiva nekaj zahtevajo, se morajo zavedati, da bodo morali tudi delovno disciplino vse drugače upoštevati kot do sedaj. Doseči proizvodnjo 12 milijard ni tako enostavno. To pomeni desetstisoče delovnih ur, discipliniranega in vestnega dela.

Posebno velja to sedaj, ko je bila v našem podjetju izvršena decentralizacija disciplinskih po-

stopkov, ko v vsaki posamezni proizvodni enoti odločajo o tem, ali je delavec discipliniran na svojem delovnem mestu ali ne. Na podlagi dosedanjih ugotovitev pa opažamo, da disciplinske komisije oziroma pooblaščenec osebe posameznih proizvodnih enot le premalo skrbe za utrditev delovne discipline. Morda je temu vzrok prezaposlenost posameznih odgovornih oseb ali njihovo mnenje, da je težko utrjevati delovno disciplino neposredno pri podrejenih, kjer bi se lahko najbolj dobronamerne kritike spremenile v negativne posledice. Če je to vzrok za popustljivost, se s tem ne strinjamo. Vsak predpostavljeni je dolžan skrbeti za delovno disciplino pri svojih podrejenih, saj le na tak način utrjuje delovni elan, medsebojno sodelovanje, s čimer se tudi dviga naša proizvodnja. Le s takim delom bomo dosegli začrtani program in utrdili delovno disciplino vsakega posameznika na delovnem mestu.

POSVETOVANJE MLADINCEV METALURŠIH OBRATOV

Člani mladinskih sekretariatov metalurških obratov so imeli kratko posvetovanje o izboljšanju načina dela v mladinskih aktivih in KMP. Med drugim so ugotovili, da bodo morali v prihodnje posvetiti več skrbi politični vzgoji kadrov, s čimer bi dosegli, da bi mladinci aktivno sodelovali v razpravah in uspešno zagovarjali svoje stališče, bodisi glede problemov proizvodnje bodisi glede delitve čistega dohodka.

VEČ ZANIMANJA ZA SAMOSTOJNOST EE

Mladinci livarne jeklene litine so imeli proizvodno konferenco, na kateri je šef obrata inž. Legat prikazal letošnje proizvodne naloge in nakazal smernice za naslednje leto. Odgovarjal je tudi na vprašanja o samostojnosti EE in novi delitvi dohodka. S. I.

DELAL JE S PILO BREZ ROČAJA

Kvalificirani strugar S. S. je s pilo brez ročaja obdeloval strojni del, vpet v ameriško glavo stružnice. Celjst ameriške glave je zadela ob pilo, jo prelomila in sunila odlomljeni del proti dlani poškodovanca, kamor se mu je zapčila konica.

AKCIJA ZA ZVIŠANJE PRODUKTIVNOSTI JE KONČANA

Smo tokrat uspeli?

O NJEJ JE IZČRPNO POROČALO 10 ČASOPISOV, RADIO IN TELEVIZIJA — PRIZNANJE VISOKIH POLITIČNIH FORUMOV — TEŽAVE — ZAHVALA SODELAVCEM — PROPAGANDNEMU ODDELKU, KI JE VODIL AKCIJO, JE TREBA OMOGOČITI HITREJŠE OBVEŠČANJE

Naša akcija za zvišanje produktivnosti, nekateri so jo imenovali »propagandna akcija«, drugi »psihološka vojna« ali »posrečen poizkus za zvišanje produktivnosti« ali »nov prijem«, je končana. V tem času se je za potek in rezul-

Bodi previden!

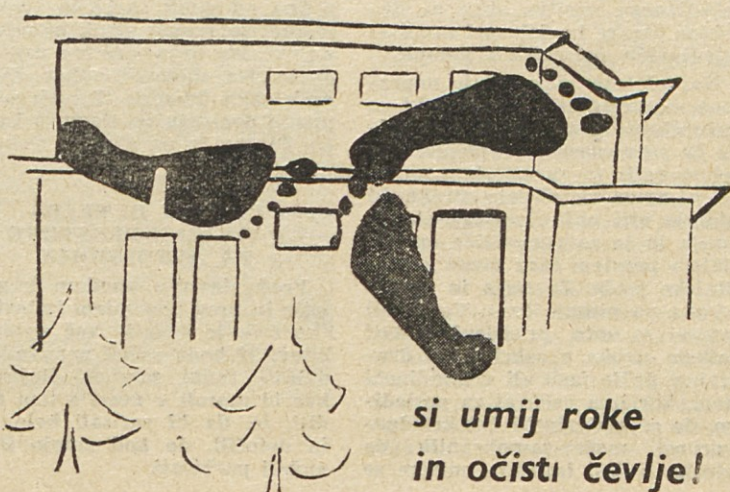
Ne vključi se v armado pohabljenih

tate živo zanimal celotni jugoslovanski tisk, radio in televizija. Propagandni oddelek podjetja, ki je v sodelovanju z mladinsko organizacijo, kadrovskim sektorjem in drugimi najprizadenejšimi člani kolektiva vodil in izpeljal celotno akcijo, je z zadoščenjem sprejel priznanja in pohvale vodilnih jugoslovanskih in slovenskih časopisov, radia, televizije in

zdravstvena in HTV predavanja in kino predstave. Kot odlično sredstvo v boju za dvig produktivnosti in informiranje kolektiva se je pokazala tudi radijska oddajna postaja. Žal so zvočniki po nekaterih obratih povsem nerabni ali pa jih je premalo. Če bi hoteli še naprej izkoristiti prednost radijske postaje, bi morali vložiti za obnovo šibkotočnih naprav nekaj sto tisoč dinarjev. Pri tem moramo omeniti veliko prizadevnost, skrb za kvaliteto in žrtvovanje prostih ur šibkotočnega tehnika Jožeta Robnika.

Kar zadeva tiskanje letakov, lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da je domača tiskarna pod vodstvom Jožeta Mihevcva v celoti in v redu izpolnila svoje naloge. Kljub velikim rednim obveznostim in neustreznemu strojnemu parku so v redu izpolnjevali roke.

Preden stopiš v novo restavracijo,

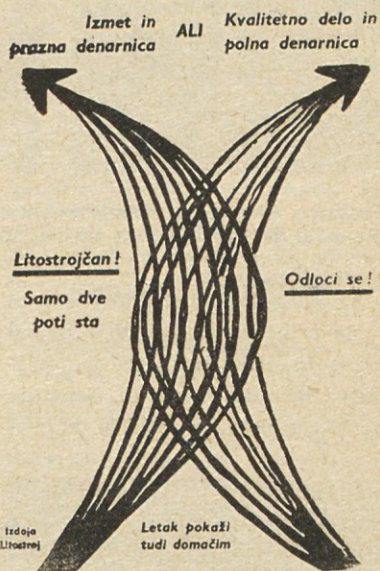

si umij roke in očisti čevlje!

Posebna zahvala za predavanja gre dr. Ljubinku Mijatoviću, dentistu Milošu Hanziču, dr. Marici Maroltovi in šefu HTV službe Vilku Krapežu. Vilko Krapež, Miro Stalovsky in Franc Kovacič za služijo posebno priznanje še za organizacijo in vodstvo kino predstave, ki so 4 mesece privabljal kar lepo število naših delavcev.

Krepko pomoč nam je nudil tudi tovarniški psiholog Boštjan Muraus, ki je hkrati v Vido Hus in drugimi sodeloval pri radijskih oddajah in drugod. S članki v našem časopisu je sodeloval tudi Milan Štante.

Posebej je treba govoriti o prizadevnosti naše mladinske organizacije, ki je vodila razdeljevanje letakov, potujočo razstavo, napisno akcijo in drugo. Pri tem delu se je odlikoval sekretar Stefan Jurak. Pomoč pa sta nam nudila tudi tovarniški komite ZK, vodstvo podjetja in sindikalna organizacija. Razen tega se zahvaljujemo vsem znanim in neznanim sodelavcem, ki so na kakršen

koli način pripomogli k uspehu akcije in skrbeli, da je tekla v redu.

Žal to pot uspehov posameznih prijemov še nismo merili, kar je tudi zelo težavno, saj ni proizvodnja odvisna le od enega samega letaka ali pa predavanja. Kljub temu pa so se med samim delom pokazali ugodni odmevi in pozitivne kritike, ki dajejo misliti, da smo dosegli uspeh. Prav to nas spodbuja, da bi z akcijo nadaljevali in iskali v tej smeri nove prijeme.

Seveda bo treba marsikatero napako, ki smo jo napravili, popraviti. Vsebinsko akcij bo treba še bolj prilagoditi potrebam Litostroja. Če hočemo biti aktualni, mora vodstvo akcije obiskovati vsaj najvažnejše seje kolegija, odobriti je treba nabavo reportažnega magnetofona, organizirati uredniški odbor in stimulirati delavce, ki so delali do sedaj le iz zavdušenja do stvari.

Nogometaši so zborovali

Dne 24. decembra je bil občni zbor nogometnega kluba Litostroj. O delu kluba je precej izčrpno poročal predsednik Franc Jeke.

Člani kluba so v letu 61 opravili veliko nalogo. Uredili so igrišče, ki je zahtevalo več kot 2000 udarniških ur. Mnogo članov je žrtvovalo svoj redni dopust in zaslužijo zato vse priznanje. Organizirali so 56 prijateljskih in prvenstvenih srečanj. Prav tako je bilo treba zagotoviti mnogo finančnih sredstev preko raznih akcij. Lep uspeh je tudi 3. mesto v ligaškem tekmovanju. V klubu je včlanjenih preko 80 članov. Člani kluba so kritično ocenili

delo in niso bili z vsem zadovoljni, za kar je prav gotovo dokaz zdravo in uspešnejše delo kot doslej.

Za delo v odboru so bili pohvaljeni Ivan Meserko, Brane Breko, Rado Lukešič in Aleksander Ilčenko. Kot član pa je dobil posebno priznanje Karel Ferčak, kakor tudi Ivan Bošneč, Jože Horvat, Marjan Kopoljšek, Brane Topič in ostali člani. V nov odbor je bilo izvoljenih 21 članov.

Za predsednika je bil soglasno izvoljen Brane Breko, za častnega predsednika pa Franc Kranjc.

Kljub zimi so nogometaši že pričeli s pripravami na novo sezono. Treninge vodi Ivan Meserko, ki je eden najbolj zaslužnih članov kluba.

B. Štine

To so pa naši mladi nogometaši, ki jih je pritegnil v svoje vrste naš nogometni klub

Namizni tenis

V mesecu decembru se je končalo medobratno tekmovanje mladinskih aktivov v namiznem tenisu, ki ga je razpisal TK LMS našega podjetja. Vsa srečanja je zaključila ekipa naše šole, ki je upravičeno zasedla I. mesto.

Rezultati: 1. Industrijska šola Litostroj 4 10:3, 2. Hidravlični stroji 2 8:8, 3. Modelna mizarna 2 5:0, 4. Livarna sive litine 2 5:0, 5. Stroji in naprave 0 3:5, 6. Oskrbovalni obrati I. 0 3:5, 7. Diesel transport 0 1:5 in 8. Livarna jeklene litine 0 0:5.

Organizacija tekmovanja je bila dobra, saj je bila sekcija usta-

novljena šele pred dvema mesecema in vodijo jo popolnoma novi člani Litostroja.

Smučarski živžav na Sorški planini

V času zimskih počitnic, ki so jih litostrojski pionirji preživeli na snežnih poljanah Sorške planine, so jim člani PD Litostroj pripravili tudi tekme v tehnikah, skokih in smuku.

Rezultati teka pionirjev do deset let na 2 km dolgi progi (tekmovalo je 8 pionirjev): 1. Andrej Smerajc 3' 30", 2. Marko Tomažević 4' 5", 3. Matjaž Belič 4' 10", 4. Marjan Babšek 4' 30".

Pionirji nad deset let (11 tekmovalcev): 1. Tomaž Rodman 2' 55", 2. Štefo Seme 3, 02", 3. Miran Mesesnel 3' 05", 4. Jure Jordan 3' 15".

Skoki na 15-metrski skakalnici (14 tekmovalcev): 1. Bojan Mesesnel 7,5—7 m, 2. Dušan Vodeb 7,5—7 m, 3. Miran Mesesnel 6,5—7 m, 4. Štefo Seme 6,5—6,5 m.

Smuk pionirjev na 400 m dolgi progi (10 tekmovalcev): 1. Jani Potočnik 34", 2. Matjaž Belič 35", 3. Andrej Smerajc 39", 4. Marjan Babšek 43".

Na precej težki in zahtevni progi so se za zaključek tekmovanja pomerili med seboj še člani, med katerimi pa zaradi telesnih poškodb pri treningu niso nastopili znani »asi«.

Rezultati članov v smuku (sedem tekmovalcev): 1. Janko Po-

SMUČARJI

Društvo za telesno kulturo Litostroj organizira 4. marca na Sorški planini smučarsko prvenstvo posameznikov našega podjetja v teku in veleslalomu. Prijavite se Štinetu.

točnik 32", 2. Ivo Kregar 38", 3. Milan Vidmar 40", 4. Tone Geršič 45".

Ob zaključku tekmovanja pa je bila v novi jedilnici planinskega doma slovesna razglasitev rezultatov in razdelitev nagrad, katerih so bili deležni prvi štirje plasirani in zadnji tekmovalci. Vodstvo tekmovanja je nato vse tekmovalce povabilo še na skupni družabni pionirski večer in jih pogostilo z obloženimi kruhki in malinovcem.

Marjan Smerajc

STRELSTVO

Po samovoljni odstopitvi Ivana Ambrožiča, ki je malomarno vodil strelsko družino, so strelci 10. januarja izvolili na izrednem občnem zboru nov odbor. Za predsednika so izvolili Jordana Petroviča, za sekretarja pa Staneta Smida.

Družina je bila skoraj pred razpustom. Novi odbor pa se je temeljito lotil naloge, kajti moral bo urediti mnogo nerešenih problemov v družini.

B. ŠTINE

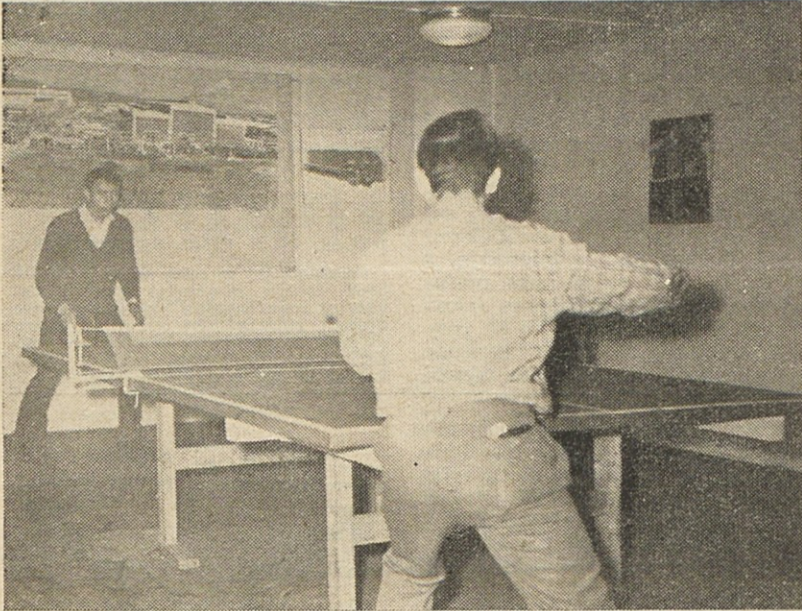
OBČNI ZBOR DRUŠTVA ZA TELESNO KULTURO

Vabimo člane našega kolektiva na redni letni občni zbor Društva za telesno kulturo Litostroj, ki bo 27. II. 1962 ob 16. uri v mali kino dvorani Industrijske šole Litostroj.

OBČINSKI PRVAKI V NAMIZNEM TENISU

Naši igralci namiznega tenisa so v mesecu januarju sodelovali z dvema ekipama na občinskem sindikalnem prvenstvu.

Čeprav je bila sekcija ustanovljena šele pred nekaj meseci, sta naši ekipe dosegli lepe uspehe. Prva ekipa je z visoko zmago nad Telekomunikacijami zasedla prvo, druga pa četrto mesto.

Prizor z ekipnega prvenstva posameznih igralcev namiznega tenisa. Na sliki je videti enega najbolj nadarjenih igralcev Pavleta Šlibarja

SMUČI NA OBROKE

Za prihodnjo smučarsko sezono bo naše društvo za telesno kulturo nabavilo smučke. Cena bo približno polovico manjša od pro-

dajne cene v trgovini. Kupiti jih bo mogoče tudi na obroke.

Kdor si želi nabaviti dobre in cenene smučke, naj sporoči na referat za telesno vzgojo, tel. 440.

Za varstvo družine

Na zadnjem zasedanju Občinskega ljudskega odbora Ljubljana-Šiška so odborniki razpravljali tudi o poročilu sveta za varstvo družine, ki dela že od 1. januarja 1961 v prostorih TVD Partizan. V področje dela sveta sodi posebno mladinsko varstvo, ki ima namen zaščititi in varovati otroka in prizadeto družino. V njegov program pa sodijo zlasti skrbstvo, rejništvo, pomoč nezakoncem in njihovim nepreskrbljenim otrokom, otrokom alkoholikov, skrb za otroke borec in žrtve fašističnega nasilja, skrb za defektne otroke in delo pri ureditvi mladinskih počitniških kolonij.

Največ težav jim delajo neurejene stanovanjske razmere, ki so največkrat vzrok za težke socialne in zdravstvene probleme. Posebno velja to za nekatere matere, ki same vzdržujejo otroke, ki nimajo niti najnujnejšega stanovanja in le za prenočišče opravljajo v prostem času razne gospodinjske posle. Za nego in vzgojo otroka pa nimajo časa. Varstveni organi so zato prisiljeni oddati takega otroka v oskrbo tuji družini, v dežje jasli ali v mladinski dom, kar ima večkrat za posledico, da se materinski čut in odgovornost mater-samohranilk do otroka počasi izgublja, mnoge se

pa tudi ne trudijo več, da bi rešile svoj stanovanjski problem in otroke vzela k sebi. Za oskrbo takih otrok je bilo samo v letu 1961 uporabljenih 5.257.500 dinarjev.

Zato je svet predlagal, da se v perspektivnem planu občine zagotovi za take primere določeno število stanovanj.

Med drugim so ugotovili, da je potrebno vključiti v delo sveta še več socialnih delavcev in organizirati posvetovanje s člani socialno zdravstvenih in kadrovsko-socialnih komisij in jih seznanjati tudi z vsemi tekočimi nalogami.

Ena od oblik skrbi in varstva je tudi letovanje otrok in mladine, ki jih že nekaj let uspešno organizira občinski odbor Zveze prijateljev mladine. V vseh počitniških domovih na Pagu, v Poreču, Piranu in na Srednji Dobravi

UREDITI JE TREBA PARKIRNE PROSTORE ZA AVTOMOBILE

Pred glavnim vvhodom v podjetje in pred poslopjem industrijske šole je čedalje več avtomobilov, ki bodo začeli spomladati že ovirati redni promet. Najmanj, kar bi morali v zvezi s tem urediti, je, da bi zarisali bele črte in določili, do kod smejo avtomobili parkirati.

je letovalo v preteklem letu 800 otrok.

Obsežna razprava odbornikov v vseh teh važnih vprašanjih je pokazala skrb ljudske oblasti, da bi se še v večji meri zbirala potrebna denarna sredstva za gradnjo stanovanj in drugih objektov družbenega standarda, ker bo le na ta način preventivno delo Zavoda imelo tiste sadove, ki jih vsi želimo.

S-e

ŠE VEDNO BREZ STREHE

Podjetje Ljubljana-transport še do danes ni presenetilo s primernimi strehami na prometnih postajah v naši občini.

ODSTRANITE BARAKE

Predstavniki našega podjetja se razgovarjajo s podjetjem Gradis, da bi premestili zadnji dve stanovanjski baraki iz zavarovanega območja podjetja. S premestitvijo bomo rešili številne neprijetnosti, ki smo jih imeli doslej.

PRAVOČASNI POUK JE NUJEN

Sušilec peska K. J. se je pri izvlačenju jeder iz sušilne peč vsul vroč pesek za čevlji in ga opeknel po levi nogi. Golenic za zavarovanje proti taki nesreči ni uporabljal, ker o tem ni bil poučen.

Pojem

Beseda »rekreacija« je postala zelo pogosta v pogovorih, dnevnem časopisju in strokovnih revijah. Prav tako kot je pogosta, tako različne so tudi razlage o njej. Preprosto rečeno je rekreacija tisto človekovo udejstvovanje, ki mu prinaša neposredno zadoščenje.

Potrebo po rekreaciji prinaša s seboj moderni utrip življenja: njegov tempo, vedno večja avtomatizacija, industrializacija in ne nazadnje tudi človekove želje: imeti moderne tehnične predmete. Prav to pa človeka odvrča od telesnega gibanja. To pa se odraža v vseh življenjskih procesih, v zmanjšanju telesne odpornosti, ki je vzrok boleznim sodobnega časa.

Človek, ki ni vsestransko zdrav, ne more opravljati svojega poklica tako, kot je potrebno in se njegovo duševno ali telesno stanje odraža v večji ali manjši produktivnosti. Visoko razvite industrijske dežele so zgodaj spoznale to povezanost, zato so se pričele tudi zanimati ne samo za izrabo delovnega časa, ampak tudi za njegov prosti čas.

Telesno sprostitve potrebuje vsak človek, poznamo: šolsko, družinsko, bolniško, vojaško, industrijsko itd. telesno sprostitve.

Govorimo pa tudi o glasbeni, plesni, likovni, športni rekreaciji itd.

Cilji sprostitve

Cilji športne industrijske rekreacije so tisti, s katerimi skuša družba vrniti delovnemu človeku vse tisto, česar ga je oropal zmehanzirani delovni proces — gibanje.

Kaj želimo doseči s sprostitvijo

1. Rekreacija želi delovnemu človeku nuditi priložnost, da lahko svobodno izrazi in pokaže svoje sposobnosti in nadarjenosti.

2. Želi delovnega človeka notranje obogatiti, ga narediti zadovoljnega in srečnega.

3. Učiti ljudi sodelovanja ter aktivnega vraščanja v kolektiv. To pa vpliva na delavčevo zavest in na njegovo ustvarjalno sposobnost.

4. Odžejati mora eno temeljnih človekovih teženj, vzbuditi duha tekmovanja, primerjanja in kosaanja.

5. Športna rekreacija mora delovnemu človeku omogočiti čimveč razgibanja.

6. Skuša ga rešiti kvarnih posledic enoličnega življenja, v kateri ga sili moderni način proizvodnje.

7. Želi narediti človeka do vzetnejšega za dogajanja v njegovi delovni in življenjski okolici, ker je to nujni pogoj človekove uspešnosti v sodobnem ritmu življenja. Želi ga napraviti spretnejšega in odpornejšega.

8. Delovnemu človeku nudi priliko za umik iz krute realnosti in težav življenja.

10. Športna rekreacija ustvarja v človeku čut kolektivnosti. Zato se na igriščih srečujejo navadno boljše delavci. Dobri tovariši na igrišču so navadno tudi dobri tovariši pri delu. Rekreacija pomaga hitreje ustvarjati prijateljske vezi, večja preko tega delovno moralo v kolektivu.

MONTAŽNI BLOKI OB TUGOMERJEVI ULICI

V Tugomerjevi ulici gradi podjetje Gradis montažne stanovanjske bloke. Videti je, da se tak način gradnje obnese in bi z njim kazalo nadaljevati.

RAZSTAVA URBANISTIČNE UREDITVE OBČINE ŠIŠKA

Pred nedavnim je bila v prostorih Občinskega ljudskega odbora Šiška razstava o novi urbanistični ureditvi različnih predelov naše občine. Razstava je bila lepo obiskana. Programske skice za zazidavo teh področij so bile sprejete na zborih volivcev.

V NOTRANJOSTI GVINEJE

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)
Tudi v Mamouju sva se oglašila pri rojaku, profesorju iz Beograda, ki z vso resnostjo in vne-mo opravlja ta poklic v tem kraju že skoraj leto dni. Z veliko ljubeznijo nama je pripovedoval o visokem intelektu svojih učencev.

Mislil, da je malo krajev na svetu, kjer bi bil odstotek pismenosti tako majhen kot prav v tej deželi, zato se je tudi vlada svobodne Gvineje z veliko odločnostjo lotila naloge, da ljudstvo čim prej kulturno dvigne in mu nadomesti, kar je zamudilo v dobi kolonizatorjev, ki jim je bila prosveta ljudstva deveta briga. V

Izjema so le kotline, kjer je še sredi sušne dobe ostalo v koritu reke ali potoka nekaj vode in kjer se še bohotijo visoke palme in magovci sredi visoke zelene trave. To so savanske oaze, kjer si lahko previdno odpočiješ.

Gvineja, prav tako kakor skoraj vsa zahodna Afrka, ima dva letna časa: suho dobo, ki traja od začetka novembra do začetka maja, ko se savana spremeni v puščavo, posušeno pokrajino in ko od jutra do večera in od večera do jutra ne vidiš na nebu najmanjšega oblaka, ter deževno dobo v ostalem času, ko neprestano dežuje vzbudi najbogatejšo floro, kar si je more človek za-

prepletenim z ovijalkami, tako da si le z mačeto lahko priboriš dostop k reki.

Nedaleč od Nigerja sem doživel tudi prvi savanski požar. Ze iz daljave smo zaslišali nenavadno pokanje in prasketanje, ki si ga nisem znal razložiti vse dotlej, dokler nisem zaduhal in nato zagledal gostega črnega dima, ki se je valil na kilometre daleč. Z obeh strani ceste je gorela posušena trava, kot da bi bila polita z bencinom; temu primerno se je tudi ogenj širil in pomikal naprej in puščal za seboj žalostno pustošenje: ožgana, na pol zoglenela drevesa so še dolgo zatem žarela tam in se ponoči svetila kot samotne bakle. Samo enkrat smo tvegali, da smo se po cesti prebili skozi požar, ki je divjal z obeh strani ceste; zdelo se mi je, kot da so nas zapeljali mimo sonca.

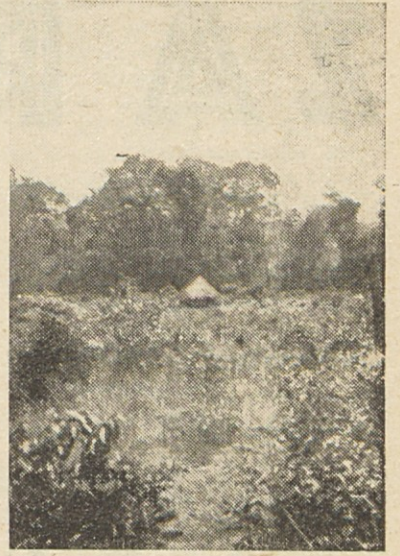
Domačini so naju na vsej poti izredno dobro sprejemali, tako komandanti režimov v središčnih mestih kot najpreprostejši prebivalci zakotnih savanskih in džungelskih vasic. Vsakdo od naj-

nim kozjim mlekom — kaju, ki smo ga zajemali iz enake posode z lesenimi zajemalkami, enimi iz lesenih buč z dolgim vratom, ki rastejo na neki vrsti drevja, tako da jih vzdolžno razpolovijo ter njihovo meso izdolbejo.

V Gvineji je še danes mnogoženstvo, saj koran dovoljuje moškemu tri žene. Celo naš boy Ibrahim iz hotela Cirnea (izg.: Sirnea) v Conakryju, ki je komaj dovršil sedemnajst let in se je pred kratkim poročil, se pripravljala, da si v svoj dom privede že drugo ženo. Niso pa niti redki primeri, da se v tesni koči drenja po štiri, pet in več žena s kopico otrok; po starih običajih je vsak dan ena izmed njih gospodinja in žena svojemu možu.

Žene obožujejo svoje otroke in otroke sploh. Skoraj nisem verjel svojim očem, ko sem jih gledal, kako jih ljubkujejo in koliko veselja imajo z njimi celo v najzakotnejših vaseh. Dokler ne shodijo, jih nosijo na hrbtu, privezane z ruto, ali pa v naročju ob boku, če je premalo blaga za obleko. Na hrbtu jih nosijo pri delu, na hrbtu otroci spijo, na njihovih hrbtih se igrajo, da, celo plesov se udeležujejo z otroki na hrbtih. Plesi so temu narodu kot razvedrilo zelo pri srcu. Zvečer, ko pade noč na deželo in ko zagorijo pred kočami ognji, se zaslisi po vaseh udarjanje in bobnanje tam-tamov, okoli ognjev pa se začnejo ples, najprej miren, potem vedno bolj živahen, dokler ne prerase po polnoči v divjo, a dovršeno ritmiko, v katero se vsak plesalec in plesalka z dušo in telesom vtopi. Šele pozno ponoči vasi spet spokoju zaspijo.

Ze število prebivalcev na tako veliki površini nam pove, da je dežela zelo redko naseljena. Ogromni predeli savane in džungle so neobljude. Po teh predelih še danes kraljujejo krvoločni levi s svojimi družinami,

Gvinejska koliba

krdela slonov, vendar so ti že izredno redki. Ljudje prebivajo v strnjanih naseljih, v kolibah, imenovanih kaze, ki so nam tako dobro poznane iz filmov. Iz ilovice zgrajeni stranski zidovi, iz vej spleten stožec nad njimi, prekrit s savansko travo, predstavlja dom povprečnega domačina. V savanskem delu so te kaze okrogle, medtem ko si je džungelski del izbral kvadratno obliko. Okoli naselja so si zgradili zaščitni zid, spleten iz palmovih vej ali pa sezidan iz ilovice in blata, da jih ponoči varuje pred nepoklicanimi nočnimi vsiljivci.

Skoraj neverjetno je, kako ti ljudje skrbijo za čistočo svojega doma. Mogoče tudi stokrat na dan pometajo žene s kratkimi palmovimi vejicami notranjost in prostor pred svojo kolibo.

Notranjost kaze je navadno urejena tako, da je v sredini velik dnevni prostor, kjer se obilna družina zbira pri jedi in prebije dan v deževni dobi. Okoli tega prostora so naokoli razporejeni tenih iz palmovih vej; v njih prebivajo žene in otroci gospodarja.

(Nadaljevanje)

Med potovanjem smo se često vozili mimo bujnih gozdov

to vlaga neomejena sredstva in z odprtimi rokami sprejema prosvetne delavce prijateljskih narodov iz vsega sveta, ki so ji pripravljani pri njenih naporih nesebično pomagati.

Pester učiteljski zbor z vseh vetrov sveta se je zbral, da bi posredoval svoje znanje njihovi mladini. Tu naletiš razen na Jugoslovane tudi na Moldavca iz Sovjetske zveze, Čeha, mladopečenega indijskega profesorja, naturalizirano učiteljico Libanonko, suhega in visokega Kanadčana ter celo Američana z ženo, ki je bajne pred kratkim doktoriral na univerzi Yale. Eni so prihiteli nesebično, da resnično pomagajo, druge pa je morda privabila le želja po avanturah.

Uradni jezik v deželi je še vedno francoski, ker se plemenski jeziki, ki se med seboj precej razlikujejo, niso mogli razviti do knjižnega jezika.

Šolske otroke označuje predvsem njihova izredna volja in veselje do učenja ter brezmejna radovednost v odkrivanju njim neznanega. V tem pogledu ne poznajo nikakršnega sramu in zadrege ter postavljajo vprašanja tako dolgo, dokler ni ustrezno njihovi radovednosti. Morda nam bo njihova radovednost še bolj razumljiva, če pomislimo, da jim je edini vir znanja šola ter da jim starši ne morejo dati ničesar drugega razen žalostnih izkušenj iz dobe suženjstva.

Tudi šolski sistem izgublja šele polagoma značilnosti kolonialne dobe, ko so bile telesne kazni in celo bičanje otrok še reden pojav v šolah, ki jih je bilo tedaj le malo.

Iz Mamouja nas je prašna rdeča pot vodila skozi savano, poraslo z nizkim drevjem in grmovjem, med golimi vrhovi kopastih hribov, v katere se zaganja bujna afriška flora. Posušena savanska trava, ki dosega tudi čez tri metre v višino, ograja celo cesto, dokler se spet ne povzpne po vijugasti poti med hribe. Peugeot veselo poskakuje po razriti cesti in se z vsemi štirimi upira, da ne bi zdrknil po strmih pobočju, ki nas spremlja vso pot čez hribe. Nad nami pa mirno krožijo mrhovinarji in čakajo, da spravijo ostanke, če bi se komu slučajno kaj zataknilo. Spet je pred nami planota; suha in pusta savana začenja sčasoma utrujati.

misliti. Reke in potoki se napolnijo z vodo ter preplavijo okoli.

Ko sem obiskal slapove na reki Tinkisso (izg.: Tinkiso) v bližini Dabole, ki so visoki nad sto metrov in kjer je v februarju le še toliko vode, da jo med skalovjem komaj opaziš, so mi povedali, da se v deževni dobi sliši bobnenje vode, ki hrumi in se vali v slapu, tudi do 40 kilometrov daleč. Ogromne količine dežja povzročijo ponekod celo, da pritoki velikih rek spremenijo smer svojega toka, ker reke narastejo hitreje kot nekateri pritoki. Ni redek pojav, da v deževni dobi narastejo reke tudi za več kot deset metrov. Menim, da je reka Tinkisso, ki se v bližini mesta Siguirija (izg.: Sigir) izliva v Niger, ena izmed redkih rek, ki se lahko postavi, da včasih teče tudi proti svojemu teku.

Prvič sem se srečal z reko Niger v bližini vasi Irikiri, kjer smo jo prečkali s splavom, ki so ga poganjali štirje domačini tako, da so se odpravili od dna z dolgimi bambusovimi palicami. Kljub temu, da se je v tem času potegnila v svoje najožje korito, je vzbujala veličasten videz. Na bregovih so se leno sončili kajmani ter tu in tam švignili v vodo, da se malo ohladijo in si najdejo kakšen zalogaj. Obale reke pa so porasle z gostim drevjem,

INŽ. JOŽE ŠTURM

starejšega očanca do najmlajšega otroka, ki je komaj shodil, nama je hotel v znak prijateljstva stisniti roko, tako da sva se večkrat rokovala z vso vasjo. No, najin način rokovanja je bil nekaj posebnega, a vendar v skladu z običaji dežele: najprej stisk roke, potem pa tlesk s palcem in sredincem. Tako sva v tem načinu rokovanja postala že prava mojstra, tudi v kretnjah nisva veliko zaostajala za domačini. Po rokovanju so nam navadno najprej ponudili sveže vode iz bližnje reke ali potoka in to v izdolbeni leseni buči; voda mi je teknila — moram priznati — tudi brez razkuževalnih tablet. Potem so nam postregli še s skisa-

Drobci italijanskega zrcala

V DOMOVINI MAFIJE

Sicilija, največji otok Sredozemlja, s svojimi prirodnimi lepotami, z Etno, ki je največji delujoči evropski vulkan, s svojo burno zgodovino in čudovitimi ostanki arhitekture grških kolonistov, s svojimi tajnimi združbami, mafijo in zadostnimi posebnostmi, je bila že dolgo naš zaželeni cilj.

PALERMO

Palermo, glavno mesto Sicilije, mesto vil, vrto in parkov, v katerih rastejo visoke palme, leži ob slikovitem zalivu na severni obali otoka. Prvotno se je imenovalo Panormus in so ga ustanovili Feničani. Že 831. leta pa so mesto osvojili Saraceni (ime za Arabce v srednjem veku). Mesto je tedaj doseglo preko trgovine in obrti največji razcvet. Zavzeto po Normanih l. 1072 je doseglo velik si-

jaj, bilo uporno za časa princev Anjou je postalo mesto pokorno še Bourboncem, Špancem in končno Bourboncem. Leta 1860 pa je Garibaldi osvobodil mesto in cel otok. Prekrasna, prostrana pokrajina okoli mesta, iz katere se sveti rumeno zlato (limone in pomaranče), se imenuje tudi CONCA D'ORO (zlata školjka). Pokrajina je obdana s številnimi gorami, najvišji vrh pa je M. Pellegrino (606 m). Na njem se bleščijo televizijske in radijske antene, njegovo ime pa je znano tudi po odlični mineralni vodi, ki izvira ob njegovem vnožju.

Od Pazorusa je kakor od arabskega Palerma ostalo zelo malo; mnoge umetnine so se ohranile iz normanskega časa. Veliko zgodovinskih spomenikov pa je še iz renesanse in baroka. Dve ulici, Via Maqueda in Vittorio Emanuele, ki se križata v pravem kotu na majhnem prostoru, imenovanem Quatro Canti (štirje vogali), delita staro mesto na štiri dele. Glavne značilnosti pa so še: kraljeva palača; katedrala, ki je največičastnejša stavba v mestu in v kateri je grob Wilhelma Aragonca; Chapelle Palatine (palatinska kapela), v kateri so vse stene obdane z bogatim mozaikom. V tej kapeli smo prvič v Italiji imeli priložnost, videti poroko.

V Monrealu, ki je oddaljen od Palerma 7 km, smo si ogledali tudi samostan in katedralo, ki je najlepša normanska cerkev na Siciliji, čas pa nam ni dopuščal, da bi se skupali na znani palermški plaži — Lido Mondello.

AGRIGENTO

Agrigento je tipično mediteransko mesto. Na področju, nedaleč od današnjega mesta, je bila stara grška kolonija Giogenti, ki je bila osnovana v 7. stol. pr. n. št. Mesto je ležalo med dvema rekama in morjem in je bilo tako

naravno zavarovano pred sovražnimi napadi. Mesto samo pa je imelo burno zgodovino. Prvotna kolonija se je kmalu osamosvojila, na pozorišče pa so nato stopili številni diktatorji. Znan je tudi upor, ki ga je vodil Empedokles. Ta grški filozof je trdil, da je svet sestavljen iz štirih elementov: ognja, vode, zraka in zemlje, katero spajata in razstavljata dve sili: ljubezen in mržnja. V starosti je bil pregan od somiščanov; svojo nit življenja pa je pretrgal s tem, da je skočil v krater Etna.

Turistična atrakcija mesta je osnovana na arheološki dediščini, največja posebnost pa so grški templji. Zaradi velike oddaljenosti med seboj smo si ogledali le Herkulesov tempelj, imenovan tudi Juronino (rimska boginja), Jupitrova sestra in žena) svetišče, ter tempelj Concordia (sloga), ki je od vseh še najbolj ohranjen. V bližini Porta Empedocle pa se nahaja znani Eskulapov tempelj. Ime je dobil po Apolonovem sinu Eskulapu (Asklepije), ki je prvi uvedel kačo kot simbol medicine.

CATANIA

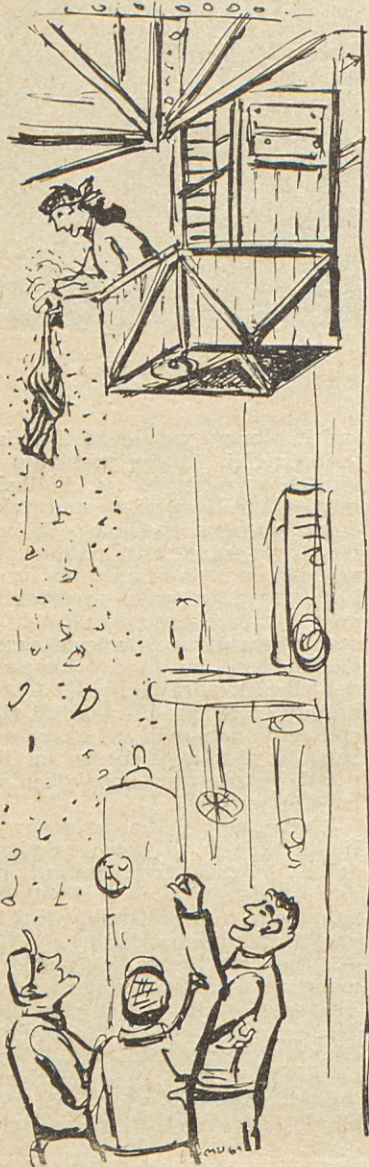
Catania, imenovana tudi mesto lave in pomaranč, spada med najbolj razvita industrijska in trgovska mesta Italije. Catania je tudi rojstni kraj velikega skladatelja Vincenza Bellinija (Norma). Zaradi svojega naravnega položaja, leži med Etno in Jonskim morjem, zaradi svoje zgodovine, umetnosti in posebnega načina življenja je tudi važen turistični center. Mesto je zelo staro, vendar ima Catania tipično zunanost 18. stoletja; kajti staro mesto je leta 1693 razrušil potres. Sredi mesta, pred katedralo, ki je rekonstruirana po potresu, se dviga znameniti vodnjak Elefant (slon). Ta ima v sredini slona, na katerem je še egipčanski obelisk. (Nadaljevanje na 8. strani)

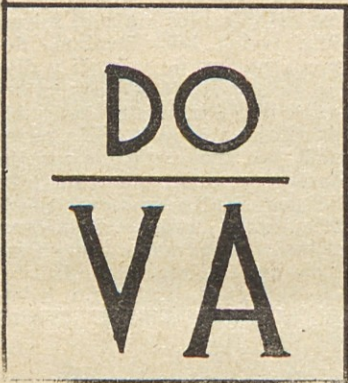
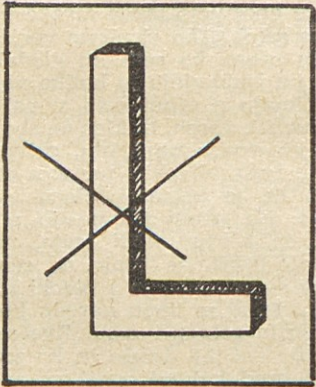
Catania: Piazza Duomo

ZARAZVEDRILO

REBUSI

Vsakdanji motiv iz livarne
jeklene litine

Dvogovor, o katerem namera-
vam pisati, sem slišal v enem iz-

med naših obratov. Govorila sta predsednik sindikalne podružnice obrata in neki član kolektiva.

»Tovariš,« je rekel predsednik sindikata, »sredi meseca bo krvodajalska akcija — se boš odzval?«

Vprašani se je potuhnil in sprva sploh ni hotel odgovoriti. Ko ga je predsednik ponovno vprašal, je odgovoril: »Svoje krvi pa že ne dam za klobaso. Vedno nekaj fehtarite, zdaj pa hočete še kri. Ne, krvi pa že ne dam in tudi nažingat se ga ne bom mogel popoldne, če bo odzvem v petek. Grem, če mi daste prosto tudi soboto.«

Delavec je vključil stroj in niti malo ni pomislil, da se mu lahko že v naslednjem trenutku zgodi nesreča, zaradi katere bi mu morali dati transfuzijo tuje krvi, tistih ljudi, ki so imeli za sočloveka odprto srce.

V novem litostrojskem stanovanjskem bloku je pred kratkim izbruhnilo med stanovalci gornjih nadstropij pravo nezadovoljstvo. Jezili so se, da jim omet na stropu odpada in da jim vlaga razjeda pohištvo in obleke. Komisija si je ogledala stanovanja in ugotovila vzroke odpadanja ometa. (Dragi stanovalci! Za kuhanje perila imate na voljo pralnico, soba pa res ni primerna za tako reč...)

»Očka, podjetje Ljubljana-transport nam je že lani obljubilo, da bodo uredili v Šiški na trolejbusnih postajah strehe...«

»Tiho, smrkavec, nekaj je pa vredno tudi to, da nas zjutraj že ob štirih budijo s hupanjem in nam ni treba kupiti budilke.«

Drobci italijanskega zrcala

(Nadaljevanje s 7. strani)

SIRACUSA

Siracuso sem dotlej poznal samo kot rojstno mesto slavnega učenjaka starega veka — Arhimeda. Siracusa leži na jugovzhodni obali Sicilije in je pozidana na majhnem otoku, ki se je imenoval v starem veku Ortigia. Prostor na otoku pa je postal kmalu premajhen, tako da se je moralo mesto razširiti na celino. Siracusa je bila mogočen tekmeec Atenam, Kartagini in Rimu. Posebna zanimivost je tudi, da sta bili naši mesti Trogir in Hvar ustanovljeni le zaradi trgovskih interesov Siracuse.

Po daljšem vpraševanju nam je vendar le uspelo, da smo našli Paradiž. Stari Grki so rabili za svoje stavbe obilo gradiva. Tega so lomili sužnji kar v bližini mesta v kamnolomih, imenovanih latomije. Tu je našlo grob tudi mnogo Atencev, ki so delali kot ujetniki. V opušenih kamnolomih so nato uredili nasade tropskega drevja in ravno takrat so zorele limone, pomaranče in celo banane.

V stene kamnoloma je izdolbeno tudi znano Dionisijsvo uho (orechio di Dionisio). Votlina je anatomsko podobna človeškemu ušesu. Je dolga 60 m, široka 20 in visoka 33 m. Kakor trdi bajka, je na vrhu votline, ki ima ozko odprtino, tiran Dionisij prisluškoval pogovorom svojih ujetnikov in sužnjev, ki so bili zaprti v tej celici. Votlina se resnično odlikuje s čudovitimi zvočnimi pojavi: vsaka beseda se vrača v nešteti odmevih, šepetanje se izprevrže v vpitje in ko je vodnik pretrgal košček papirja, smo podeseterjen šum lahko poslušali še nekaj tre-

Za Paradižem leže še dokaj do-

bro ohranjeni ostanki grškega gledališča, kjer se sedaj uprizarjajo klasična dela. Sedeži, vklesani v bel marmor, se vrstijo v polkrogu in premer zadnje vrste je 130 metrov. Težko je opisati, kako vzvišeno in osvežujoče vlivajo na gledalca beli, kamniti polkrogi, stožčaste zelene ciprese, modro nebo in smaragdno morje. Očem se je kar sama ponujala slika množice grških kolonistov, ki polni gledališče in nato zbrano poslušala dela velikih dramatikov. Nekateri teh slavnih piscev so celo živeli v Siracusi.

Rimski amfiteater, ki leži na drugi strani Paradiža, je že po arhitekturi pravo nasprotje grškemu gledališču. Še bolj nasproten je bil njegov namen: s krvavimi borbami gladiatorjev zadovoljiti največje strasti meščanov in vojakov.

Videti pa je bilo, da to niti najmanj ne odbija slokih in bledih angleških turistk, ki so kar stopicale od vznemirjenja, ko jim je vodnik popisoval potek krvavih borb v areni.

Ostanki grške kulture so vidni tudi v mestu.

TAORMINA

Taormina, biser Mediterana, je eno od najbolj čarobnih mestec v Italiji. Mesta s takimi naravnimi lepotami in lego, kot jo ima Taormina, ni na celem svetu. Leži na majhnem griču, za čudovito ozadje ji služi Etna z modrim nebom, 252 m nižje pa se blešči še bolj modro morje. Klima tega mesta je tako mila, da omogoča tudi sredi zime kopanje v morju. V istem dnevu se je tu mogoče kopati na plaži Mazzaro, Naxos ali Isola Bella in smučati na pobočjih Etna. —ms—

(Nadaljevanje prihodnjic)

Časopis
»TEHNIKA«

organ Zveze inženirjev
in tehnikov Jugoslavije

glavni in odgovorni urednik:
dr. inž. Dušan Veličković, redni profesor strojne fakultete univerze v Beogradu

Obsega:

1. Tehnika — splošni del
2. Radioaktivni izotopi in sevanje
3. Gradbeništvo
4. Rudarstvo in metalurgija
5. Strojništvo
6. Elektrotehnika
7. Kemijska industrija
8. Promet
9. Organizacija dela
10. Poročila industrijskih podjetij o njihovih proizvodnih in tehniških dosežkih
11. Prehrabena industrija

Časopis

»TEHNIKA«

izhaja vsakega 1. v mesecu; vsaka številka ima približno 300 strani velikega formata 21×29 cm s številnimi slikami.

Letna naročnina (12 števil) znaša 18.000 dinarjev. Cena posamezni številki v prodaji znaša 1.750 dinarjev. Naročnina se plačuje na žiro račun direkcije št. 101-18-5-1011 pri Narodni banki v Beogradu.

Tarifa za oglase:

1. V oglašnem delu cela stran 80.000 dinarjev; pol strani 50 tisoč dinarjev; na platnicah celotna tretja stran, notranja stran in zadnje platnice 250 tisoč dinarjev; četrta, zunanja stran zadnje platnice 350 tisoč dinarjev.

2. V delu »Obvestila domače in tuje industrije«: cela stran (7.500 slovnčnih znakov) 90 tisoč dinarjev, pol strani (3.500 slovnčnih znakov) 50.000 dinarjev.

Izplačilo po izidu in prejemu dokazne številke. Rokopise sprejemamo 40 dni pred izidom časopisa, računajoč, da izide vsaka številka točno 1. v mesecu.

Naročila pošiljajte na naslov: DIREKCIJA ZA IZDAVAČKU DELATNOST »TEHNIKA« Beograd, Kneza Miloša 7/II; telefon 30-106, 30-057 in 30-024.

STROJNIŠKI VESTNIK

glasilo oddelka za strojništvo, inštituta za turbostroje, društva strojnih inženirjev in tehnikov LR Slovenije.

Prinaša aktualne članke iz strojništva, pregled domače in tuje strokovne literature, društvene vesti, poročila o delu in uspehih vseh vodilnih tovarn strojne industrije.

Izhaja dvomesečno v nakladi 3000 izvodov.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Aškerčeva 16.

NEZGODE

Žareče železo v čevlji

Pri litju je brizgnilo tekoče železo iz forme proti livarju S. Š., kateremu so kaplje žarečega železa zdrknile v čevlji in mu opekale stopalo. Če bi uporabljal varovalne golenice, se ne bi ponesrečil.